БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯТ ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 84 (9838) | 1962 оной апрелиин 8, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

ТАСС-эй МЭДЭЭСЭЛ

эдэ талын хубиие, мүн замбуу-
е шэнжэлэн мэдэхэ программын
рые тойрон дабшаха «Космос-2»
тэ хэмэл одон Советскэ Союзда
пrелиин 6-да табигдажа, замдань

1» гэжэ хэмэл одоной табигда-
ТАСС-эй энэ оной мартын 16-да
программын ёһоор замбуулинай
жэлхын тулада хэмэл одон соо
ратура тодхогдонхой.
аппаратураһаа гадна, замыень
тулада олон һудал шэжэмтэй ра-
ическэ оньһонууд, радиотехниче-
гэнүүд, 20,005 болон 90,0225 ме-
стота дээрэ хүдэлдэг богони дол-
гито передатчигууд хэмэл одон дээрэ тод-
хогдонхой.

Даб дээрэхи мэдээнэй ёһоор хэмэл одон урид хараалагдаһанда дүтэрхы замаар ниидэн дабшажа ябана.

Хэмэл одон 102,5 минутын турша соо Газарые тойрон, экваторта 49 градус налуугаар, газарай нюрууһаа эгээн холонь 1560 километртэ, эгээн дүтэнь 213 километртэ ниидэнэ.

Хэмэл одонһоо абтаһан радиотелеметрическэ мэдээсэлнүүд бүхы оньһо түхеэрэлгэнүүдэйнь һайнаар хүдэлжэ байһан тухай гэршэлжэ үгэнэ. Залан шэглүүлгын тоололгын центр абтаһан бүхы мэдээсэлнүүдые шэнжэлэн согсолжо байнхай.

Революционно тэмсэлдэ уряалагша

А. И. Герценэй түрэһөөр 150 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай заседани СССР-эй Ехэ театр соо болобо

, апрелиин 6.
одой агууехэ рево-
демократ, публи-
хёолшо А. И. Гер-
һөөр 150 жэлэй
лагдаһан баярай
ССР Союзай Ехэ
үнөөдэр болоо. Эб
Бүхэдэлхэйн Со-
лхэбэриин ёһоор
энэ ой гансахан манай орондо бэшэ, харин бүхы дэлхэй дээрэ тэмдэглэгдэнэ.

Ойн баярай комитедэй түрүүлэгшэ, уран зохёолшо Л. Соболев баярай заседание нээгээ.

Нүхэд Л. И. Брежнев, Ф. Р. Козлов, А. Н. Косыгин, О. В. Куусинен, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Л. Ф. Ильичев, А. Н. Шелепин гэгшэд баярай заседани дээрэ байлсаа.

Суглаанай һүүлээр ехэ концерт болоһон байна.

...ДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

...доо тээшээ гаража ошоһон депутадуудай ...ондо Бурядай АССР-эй Верховно Соведтэ ...утадуудые һунгаха һунгуулиин Окружной комиссинуудые баталха тухай

АССР-эй Верхов-
һунгаха һунгалта
имэй» 39, 40, 41-
нуудай үндэһөөр,
ССР-эй Верховно
езидиумэй тогтоо-

АССР-эй Верхов-
тэ депутадуудые
һунгуулиин Окруж-
инуудые ниитын ор-
дай, ажалшадай
иимэ түлөөлэг-
дүүлэн баталха:

...Удэ городой ...одорожно ...айон

...ин Пушкинска ...ахи округ

...ин Окружной ко-
...үүлэгшэ **Бархатов**
...ьевич—Улан-Удэ
...онно депогой хү-
..., инженерно-тех-
...элмэрилэгшэд бо-
...аагшадһаа,

...ин Окружной ко-
...рүүлэгшын орлог-
...ва Лилия Нико-
...н-Сибириин тү-
... 6-дахи санэпид-
...дэлмэрилэгшэдэй
...э,

...ин Окружной ко-
...ретарь **Истомина**
... Митрофановна —
...унда һургуулиин
...ическэ партийна
...зацинhaa.
...ин Окружной ко-
...шүүд:
...нко Раиса Геор-
...Улан-Удэ станциин
... организацинhaa,
...Василий Петрович
... станциин вагонно
...офсоюзна органи-

...Евгения Илларио-
...нан жэлэй 40-дэхи
... Улаан хэрээһэнэй
...хин организацинhaa,
... Иван Агафонович
... станциин хүдэл-
...инженерно-техниче-
...эрилэгшэд болон
...адhaa,
...Николай Ефимович
...элэй 40-дэхи һур-
...худэлмэрилэгшэдэй
...э,
... Владимир Ильич
...онально - техниче-
... училищиин хү-
...эдэй коллектив-

...гуулиин ...ойскэ 13-дахи ...округ

...ин Окружной ко-
...рүүлэгшэ **Бусови-**
...ий Романович —
... түмэр замай тех-
...худэлмэрилэгшэдэй
...э,
...ин Окружной ко-
...рүүлэгшын орлог-
...ва Тамара Никола-
...-Удэ станциин ор-
...больницын Улаан
... бүлгэмэй эхин ор-
...,
... Окружной ко-
...секретарь **Федоров**
... Степанович—Зүүн-
...түмэр замай бай-
...лгануудай 8-дахи
... коммунистическэ
... организацинhaa.
... Окружной ко-
...шүүд:
... **Антон** Ильич —
...льно - техническэ
... Бурядай респуб-
ликанска управлениин хүдэлмэрилэгшэдэй коллективһээ,

Вапник Анастасия Тихоновна — Улан-Удын элеваторай профсоюзна организацинhaa,

Ефимов Николай Андреевич — Зүүн-Сибириин түмэр замай байрын барилгануудай 8-дахи дистанциин комсомольско эхин организацинhaa,

Кайкова Августа Васильевна—Улан-Удын модоной техникумэй хүдэлмэрилэгшэдэй коллективһээ,

Санников Иван Егорович—Зүүн-Сибириин түмэр замай харгын 17-дохи дистанциин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадhaa,

Феломеева Любовь Дмитриевна —«Бурпроект» гэжэ республиканска управлениин ДОСААФ-эй эхин организацинhaa.

Мухаршэбэрэй аймаг

Һунгуулиин Мухаршэбэрэй 84-дэхи округ

Һунгуулиин Окружной комиссиин түрүүлэгшэ **Зарапин** Петр Павлович — Мухаршэбэрэй аймагай промкомбинадай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадhaa,

һунгуулиин Окружной комиссиин түрүүлэгшын орлогшо **Буркова** Галина Андреевна — «Победа» колхозой комсомольско эхин организацинhaa,

һунгуулиин Окружной комиссиин секретарь **Баженов** Александр Прокопьевич — коммунистическэ партийна районно организацинhaa.

Һунгуулиин Окружной комиссиин гэшүүд:

Бурдуковский Спиридон Иванович — «Урожай» гэжэ спортын һайн дуранай бүлгэмэй районно соведһээ,

Калашников Аверьян Михеевич — «Заганский» колхозой эрэгтэй, эмэгтэй колхозникуудhaa,

Литвиненко Анфея Филипповна — Мухаршэбэрэй аймагай больницын профсоюзна организацинhaa,

Полянская Евдокия Лаврентьевна — Харашэбэр тосхондохи эхэнэрнүүдэй соведһээ,

Филатов Назар Аверьянович — Мухаршэбэртэхи автоажахын хүдэлмэришэд болон алба хаагшадhaa,

Челночкова Валентина Ивановна — Мухаршэбэрэй дунда һургуулиин хүдэлмэрилэгшэдэй коллективһээ.

Хориин аймаг

Һунгуулиин Үдын 110-дахи округ

Һунгуулиин Окружной комиссиин түрүүлэгшэ **Лубсанова** Димит-Ханда — Баруун Хасууртай тосхоной эрхэтэдэй хамтын суглаанhaa,

һунгуулиин Окружной комиссиин түрүүлэгшын орлогшо **Максименко** Василий Васильевич — Хандагайн леспромхозой коммунистическэ партийна эхин организацинhaa,

һунгуулиин Окружной комиссиин секретарь **Нимаев** Норбо Цыренович — Үдын совхозой коммунистическэ партийна эхин организацинhaa.

Һунгуулиин Окружной комиссиин гэшүүд:

Верещагина Зоя Дмитриевна — комсомольско районно организацинhaa,

Воробьева Нина Иннокентьевна — Хандагайн леспромхозой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадhaa,

Доржиев Дондок Баранзаевич — Үдын совхозой хүдэлмэришэд болон алба хаагшадhaa,

Краснопеева Мария Кононовна — арадай гэгээрэлэй, дээдэ һургуулинуудай болон эрдэм шэнжэлгын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзай районно организацинhaa,

Рассадин Степан Александрович — Хандагайн леспромхозой профсоюзна организацинhaa,

Фадеев Петр Иванович — Үдын совхозой коммунистическэ партийна эхин организацинhaa.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.
Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

Улан-Удэ хото, Соведүүдэй байшан.
1962 оной апрелиин 6.

КПСС-эй ЦК-гэй МАРТЫН ПЛЕНУМЭЙ ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ БЭЕЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

Узбегэй ССР-тэ Урда Сурханай ехэ сөөрэм малтагдажа байна. Долоон жэлэй эсэстэ тэндэхи 100 мянга гаран гектар газар уһалагдадаг болохо юм. Энэ зундаа тэндэ 150 миллион кубометр уһан тогтоогдохо. Зураг дээрэ: роторно экскаватор хүдэлжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Паараа борнойлно

ПЕТРОПАВЛОВКА. (Телефоноор абтаба). **Аймагай колхоз, совхозууд газарай хүрьһэндэ шииг нойто бариха зорилготойгоор хаа хаанагүй паараа борнойлжо байнхай. «Октябрьский» совхозой Дэрэстэйн, Зарубинай фермэнүүдтэ 5 тракторна агрегат хүдэлнэ. Түрүүшын үдэр хахадай туршада 1000 гектар паар борнойлогдоо. Энэ хүдэлмэридэ ябаһан бүхы механизаторнууд эдэбхи үүсхэлтэйгээр, һайн шанартайгаар ажаллана. Тракторист Корольков үдэрэйнгөө даабари 1,5—2 дахин үлүүлэн дүүргэнэ.**

Аймагай баруун захын «Мир» колхозой ажахын тоосоондо ороһон тракторно-таряан ажалайшье бригадын механизаторнууд паараа борнойлжо эхилээ. Эндэхи трактористнууд Дугаржап Батуев, Владимир Усов, Бальчин Дашиев гэгшэдэй агрегадууд 600 гаран гектарта шииг нойто баряа.

Тэрэшэлэн Ленинэй нэрэмжэтэ, «Дружба» колхозуудта, Борьёогой совхоздо энэ хүдэлмэри эхилэнхэй.

В. БАШАРОВ,
Зэдын аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Аали нобшоор

Эдэ үдэрнүүдтэ **аймагай** колхоз, совхозуудаар кукурузын тарилгада бэлэдхэл хаа хаанагүй шалгагдажа байнхай. Калининай нэрэмжэтэ колхоздо тон бирагүй байдал үзэгдэнэ. Эндэхид кукурузын поли дээрэ 10 мянган тонно шэбхэ гаргаха байгаад, тэрэнэйнгээ арбаншье процентые дүүргээгүй байха юм.

Шэбхэ гаргахадаа фермэдээ дүтэхэнэ хаяад лэ, газараа жэгдэ һайнаар үтэгжүүлхэ гэжэ оролдодоггүй. Жэшээнь, Петропавловка тосхондо дүтэхэнэ 6 гектар дээрэ аяар 600 гаран тонно шэбхэ хаяжархёо. Тиин кукуруза тариха бэшэ полинуудтаа нэгэшье тонно гаргагдаагүй **байна.**

— Яахадаа шэбхэ **иимэ** аали нобшоор зөөжэ **байнабта,**—гэжэ колхозой **агроном** нүхэр Ивановһоо **асуухада,** «хабар болотор зөөжэ үрдихэл байхабди» гэжэ тэрэ һэнгэргүйгөөр харюусаба.

«Полиин хатаниие» ургуулха зохид газар эндэ захаһаа олдохо. Үнгэрэгшэ жэлдэ 512 центнер кукурузын тарилгын гектар бүриһөө дунда зэргээр 100,9 центнер ногоон тэжээл хуряажа, силос даража абаһан байна. Энэ шэмэтэ тэжээлээрээ бүхэли үбэлдөө, хабартаа малаа эдеэлүүлжэ гараба.

Тиигэбэшье колхозой хүтэлбэрилэгшэд ажалша бэрхэ, шадабаритай хүнүүдые кукурузашан болгожо табидаггүй, тэдэнэй хүдэлмэриие үдэр бүри анхардаггүй байһаниинь гэмшэлтэй.

Г. Аширов,
хүдөө бэшэгшэ.

Бичура.

Гильбэрын кукурузашадайда

Үдэрэй үнгэрхэ бүри байгаалида хабарай амисхалай тэмдэг улам һонороор үзэгдэнэ. Эдэ үдэрнүүдтэ Гильбэрэ нютагай гол сабшалан, тала таряалангаар халташье ябаа хадатнай байгаалиин үбэлэйнгөө нойрһоо һэрижэ, хабарайнгаа хабада орожо байһан тэмдэгые хараха байхат.

— Шэнэ хабарнай хүрэжэ ерээ! — гээд гильбэрынхидэй хэлсэхэнь олон болонхой.

Зүгөөр шэнэ хабар гэһэн үгэмнайшье мүнөө холын бодолтой, гүнзэгы удхатайгаар хэлэгдэнэ бшуу. Юуб гэхэдэ, Гильбэрын ажалшадшье бэшэндэл адли шэнэ хабарые хүдөө ажахын талаар табигдаһан шэнэ зорилгонуудтай холбоно ёһотой. Тиимэһээ аймагай «Коммунизм» артелиин гэшүүд КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй танилсаад байхадаа, зориг дээрээ зориг нэмэнхэй.

Тус колхозой кукурузашадай дүрбэн звеное нүхэд Гомбоев, Ринчинов, Кокорин, Цырендоржиев гэгшэд хүтэлбэрилжэ, жэлэй эхинһээ хойшо амжалтатайгаар ажаллана. Тэдэнэр кукурузын газар дээрэ 2855 тонно наг шэбхэ гаргаа. Мүнөө Гильбэрын кукурузашад хабарай ута үдэрые алдангүй, үдэр бүри 10—12 ашаа

аргал шэбхэ полинууд дээрээ гаргана, тиигээд тэндээ һайрам барижа, кукурузынгаа газарые шииг нойтотой байлгаха, һайнаар үтэгжүүлхэ хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулна. Тиигэжэ энэ жэлэй түрүүшын хоёр һарын социалис мүрысөөнэй дүнгөөр шалгаран гаража, КПСС-эй райкомой болон аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг абаад, тэрэнээ алдангүй шангаар барижа ябахын тула аһан шадалаараа оролдожо байна.

Хабарай тарилгын эхилтэр 600 гектар газар дээрээ долоо мянган тонно шэбхэ гаргаха уялгаяа тэдэнэр нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхээр зоригжонхой. Тиигэжэ кукурузынгаа гектар бүриһөө 300 центнер набша намаа абахабди гэһэн үгэеэ бэелүүлхэнь дамжаггүй.

Энэ зураг дээрэхи буурал толгойтой, энеэбхилһэн сарюун шарайтай үбгэжөөл Гильбэрын кукурузашадай дунда мэдээжэ юм. Энэмнай Цыдып Зодбоевич Дабаев гээшэ. Үбгэжөөл жара наһатайшье һаа, үшөөл бэе хүнгэн, урагшаа һанаатай, хүдэлмэришэ бэрхэшүүлэй нэгэниинь гэжэ тоологдодог.

Ц. Балданов,
фотонь авторай.

Сэлэнгэ.

Хабарай тарилгын хүдэлмэри эхилээ

Март һарамнай ходоржо, хаа хаанагүй хабарай тарилгын хүдэлмэриин эхилхэ саг ойро болобо. Хэдыхэн хоногой үнгэрхэдэ колхоз, совхозуудай таряалан дээгүүр трактор «агтын аялга» үдэр һунигүй зэдэлхэнь гээшэ.

Эгээл мүнөө трактор, машинануудаа эрхим һайнаар заһабарилжа дүүргээд, үрэһэ хүрэнгээ сэбэрлэжэ бэлдээд, таряалан дээрээ наг шэбхэ ехээр гаргаад, һайрам һайса тогтоожо шадаад байбал, үндэр баян ургасын үндэһэ һуури табигдаа гэхэдэ болохо. Манай бригадын механизаторнууд тарилгадаа хүсэд һайнаар бэлдэхын түлөө нилээд ехэ оролдолго гаргана.

Хабарай тарилгын үедэ хүдэлхэ 6 трактор, 6 сеялкэ, 4 плуг болон борной, культиватор гэхэ мэтэ зэр зэмсэгүүд үни хада заһагдажа, бэлэн болгогдоо. Мүн хүсэд хүрэхэ үрэһэ хүрэнгэшье бии. Тэрэмнай хэдэ дахин наринаар сэбэрлэгдэжэ, тарилгын шанарта хүргэгдөөд байна. Иигээд дулаархадань ороохото ургамалнуудай үрэһэ амбаарһаа гаргажа, нара, һалхинда шанаржуулхамнай.

Энэ жэлдэ республикын бусад аймагуудта саһан ехэ ороод, мүнөөшье хүрэтэр хайлаадүй. Харин манай аймагта саһан баһал горьтой ороһон аад, һүүлэй үедэ тон дулаан байжа, таряанай газар харлаһаар үнинэй. Һаяхан шалгажа үзэхэдэмнай, үбэр наруули газарай хүрьһэн доошоо 4—5 сантиметр гэдэһэн байгаа. Тиимэһээ бидэ таряалангай шииг нойтые алдангүй, һайнаар барихын тула **мартын 30-һаа борнойлжо эхилээбди.**

Газарайнгаа шииг нойто һайнаар баряад, дулаашаг байгаа һаань, апрелиин 18—20-до эртын ороохото ургамалнуудые тарижа эхилхэбди. Бүхыдөө 500 гектарта шэниисэ, хара таряан, ячмень таригдаха байна. Хабарайнгаа эртын тарилгые шииг нойто элбэгтэй газарта богонихон болзорто, эрхим шанартайгаар хэжэ, га бүриһөө дунда зэргээр 11,5—12 центнер ургаса хуряахын түлөө тэмсэхэбди. Нёдондо бүхы дээрээ гектарай 9 центнер ороохо таряан абтаа һэн.

Бригададамнай дүй дүршэл ехэтэй, бэрхэ механизаторнууд олон. Тэдэнэй дундаһаа трактористнар Михаил Корнаков, Доржо Очиров, Николай Жарков гэгшэдые нэрлэмээр. Тэдэнэр урдаа табиһан зорилгоёо дүүргэхын түлөө хүсэл оролдолго, мэргэжэл шадабаряа гамнангүй хүдэлхэ байха.

Байгша ондо хамта 100 гектарта кукуруза тарижа, га бүриһөө 300 центнерһээ доошо бэшэ ургаса абахын түлөө хамсыгаа шуужа орохомнай. Эдэ үдэрнүүдтэ Василий Сахаровай даадаг звеногойхид кукурузынгаа газарта наг шэбхэ ехээр зөөжэ байнхай. Бүхыдөө 1200 тонно шэбхэ гаргагдаа. Мүн тэдэнэр түрүүн багашаг газарта горох, тэжээлэй бобы ургуулжа туршаха һанаатай.

Мүнөө механизаторнууд тарилгадаа түгэс бэлэн болоод, малай үбэлжэлгые үнгэргэлсэжэ, отаранууда үбһэ тэжээл зөөлсэнэ, барилгын модо шулуу шэрэлсэнэ. Энээнэй ашаар бригададамнай малай үбэлжэлгэ яһала һайнаар үнгэржэ, түлшье гарза хоролтогүйгөөр абтажа байна гээшэ.

В. Сокольников,
Закаменай «Красный Октябрь» колхозой комплексно бригадын бригадир.

Гол шухала баялиг бологшо газарые эрхимээр хэрэглэхэ

Обкомуудай пленумууд болон партийна эдэбхитэдэй суглаануудhaa

Партиин обкомуудай пленумүүд, областьнууд болон республиканuудай партийна эдэбхитэдэй суглаанууд орон дотор боложол байһаар. Коммунистнууд КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй дүнгүүдые зүбшэн хэлсэнэ, газар таряалангые, мал ажалые саашадань хүгжөөхэ тодорхой хэмжээнүүдые хараална. Манай гол баялиг бологшо газарые эрхимээр хэрэглэхэ, хүдөө ажахые һайнаар хүтэлбэрилхэ асуудалнуудта хаа хаанагүй ехэ анхарал хандуулагдана.

Тарилгын талмайн хубааралгые таряашад хаа хаанагүй хубилгаһан байна гэжэ хэлэхэ болоно.

КПСС-эй **Хойто Осетиин** обкомой пленум тэмдэглээ. Ногоонууд болон овёсой тарилгын талмай бага болгогдожо, хүсэд эдеэшэһэн ороохо абаха зорилгоор кукуруза ехээр тарисдаха юм. Кукуруза тарилга 14 мянган гектараар үргэдхэгдэхэ. Республика дотор бүхы хабарай ургамалнуудай тарилгын 42 процентые кукуруза эзэлхэ юм. Энэ хадаа ниитэдээ адуу малда мүнөө жэлдэ тэжээл элбэгээр бэлдэхэ, мяха абалгые хоёр үлүүтэй дахин ехэ болгохо арга олгоно.

Газар таряалан эрхилхэ пропашной гуримда орохо хараа шэглэлые оромнай баттаар баримталдаг болоо. Партиин обкомуудай пленумүүд дээрэ дурсагдаһан баримтанууд энээн тухай гэршэлжэ үгэнэ. **Калужска** областьдо ороохото болон ороохото-бобово ургамалнуудай тарилга 80 мянган гектараар үргэдхэгдэхөөр хараалагдаа. Кукуруза 67 мянган гектарта урда тээнь таригдадаг байгаа һаа, мүнөө жэлдэ 120 мянган гектарта таригдаха байна. Горох болон сахарай свёкло тарилга мүн лэ үргэдхэгдэхэ юм.

Брянска областиин колхоз, совхозууд мүнөө жэлдэ сэбэр паар оройдоошье үлөөхэеэ болихо, ногоонууд болон овёсой тарилгые ехээр хороохо, кукуруза, тэжээлэй люпин, **горох** болон баян ургаса үгэдэг бусад ургамалнуудай тарилгые ехээр үргэдхэхэ **байна.** 44 мянган гектарта ороохо абахын тулада кукуруза анха түрүүнээ таригдахань. Малай тэжээлдэ хэрэглэхын тулада сахарай свёкло 18—20 мянган гектарта таригдаха юм. Энэнь үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо хоёр хахад дахин ехэ байна.

Челябинска областиин тарилгын талмайн нилээд ехэ хубиие пропашной ургамалнууд эзэлхэ юм. Кукуруза тарилга нёдондоной хидо орходоо 100 гара мянган гектараар үргэдхэгдэхэ. Бобы, горох, сахарай свёкло хэдэ дахин ехээр тариха гэжэ шиидхэгдээ.

Мурманска областьдо ногоонууд болон овёсой орондо тэжээлэй капуста, хартаабха, горох, бобово ургамалнууд болон бусад үнэтэ ургамалнууд таригдаха болоо.

Архангельска областиин ажахынуудта кукуруза болон сахарай свёклын тарилга таба—долоо хахад дахин ехээр таригдаха. Горох нилээд ехээр таригдаха байна. Тэжээлэй бобы анха түрүүн ехэ талмай дээрэ таригдахань. Үнэтэ ургамалнуудые тарижа ургуулха оньһожоруулагдаһан аргаар хүдэлдэг 1200 звенонууд область дотор байгуулагдаа.

Коммунистнууд хадаа КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые хаа хаанагүй нэгэн һаналтайгаар һайшаана, **өөһэдынгөө** бэелүүлхэ зорилгонуудые һайнаар зүбшэн хэлсэнэ, хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ шэнэ амжалтануудые туйлаха тодорхой замуудые хараална.

(ТАСС).

Түрэл орон доторнай

(ТАСС-эй корреспондентнүүд мэдээсэнэ)

✦ **УРАЛВАГОНЗАВОДТО** 48 ниитын конструкторска бюро хүдэлнэ. Тэдэнэй зэргэдэ 469 инженер, технигүүд, 245 хүдэлмэришэд-новаторнууд тоологдоно. Эдэнэй хүсөөр 516 уралан нарижуулгын болон ухаалан зохёолгын дурадхалнууд, 312 техническэ үүсхэлнүүд ороһон байна.

✦ **ЦЕЛИННЭ** хизаарай колхоз, совхозууд жэл бүри техникэ машина олоор абана. Мүнөө эндэ трактор машинануудые заһабарилха бүхэсоюзна эрдэм шэнжэлэлгын институдай таһаг эмхидхэгдэбэ. Энэ таһаг Целиноградска областиин районно түб тосхон Алексеевскдэ байгуулагдаа.

✦ **ПЕНЗЕНСКЭ** велосипедэй заводойхид 8 миллион машина гаргаба. Мүнөө жэл энэ предприятиин коллектив 1 миллион гаран велосипед бүтээхэ юм. Мүнөө үедэ «В.—24» маркын эхэнэрнүүдэй велосипед бүтээгдэжэ захалба.

✦ **СУРХАН-ДАРЬИНСКА** областиин Ширабадска үргэн тала дайдада «Комсомолабад» гэжэ хлопок ургуулдаг шэнэ совхоз эмхидхэгдэбэ. Энэмнай шэнэ газар дээрэ эмхидхэгдэхэ 14 ажахынуудай нэгэн болоно. Мүнөө тус совхоздо дүй дүршэл ехэтэй хлопок ургуулагшад һайн дураараа ерэжэ байна.

✦ **ЖИТОМИРСКО** областьдо модо, сад тарилгын тусхай һара соносхогдобо. Сад тарилгада 21 мянган гектар газар үгтэһэн байна. Энэнь нёдондонойхидо орходоо 5,5 мянган гектараар ехэ болоно.

✦ **ХАБАРОВСК** городой барилгашад Алас Дурна зүгтэ эгээл томо шэнэ кондитерскэ фабрика ашаглалгада үгэбэ. Энэ фабрика жэлдээ 15 мянган тонно шоколад, конфетэ, печени болон бусад продукци үгэхэ юм.

✦ **КОТЛАССКА** целлюлозно саарһанай комбинадай коллектив 13 үдэрөөр уридшалан кварталайнгаа түсэб дүүргэбэ. Ороной предприятинуудта 400 шахуу тонно целлюлоз түсэбһөө гадуур үгтэһэн байна.

✦ **ЧЕЧЕНО-ИНГУШЕТИИН** олон тоото новаторнууд түсэбтэ долоон жэлэй жасада 13 гаран миллион түхэригэй алмалта оруулаа. Мүнөө тэдэнэр ганса байгша ондо үшөө 5 миллион түхэригэй алмалта хэхэ уялгатай.

✦ «**РОССЕЛЬМАШ**» заводой хүдэлмэришэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд жэлэй эхинһээ хойшо 16 мянга 500 өөрөө ябадаг комбайн бүтээбэ. Мүнөө эндэхид «СК-4» маркын шэнэ комбайн гаргажа эхилээ. Иимэ түхэлэй 7500 машина бүтээгдээд байнхай.

✦ **КАЗАГАЙ** металлургическа завод дээрэ ехэ һайндэр болоо. Һая эндэ мартеновскэ шэнэ, угаа ехэ хүсэтэй пеэшэн ашаглалгада үгтэбэ.

Улан-Удын «Теплоавтоматика» завод газова, электропромышленностьда хэрэглэгдэдэг түхеэрэлгэнүүдые бүтээжэ эхилээ. Заводой слесарь-хабсаргагша, коммунис ажалай ударник Иван Николаевич Фролов шэнэ түхэлэй түхеэрэлгэнүүдые хабсаралгые түргэн шудалжа, халаан бүриингөө даабари 110—115 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Зураг дээрэ: нүхэр И. Фролов ажаллажа байна.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

Ниитын инспекторэй шалгахада

ЧЕСАНЫН КУКУРУЗАШАДАЙ ГОМДОЛ

Энэ совхозой нэгэдэхи фермын Иннокентьевка тосхондо һуудаг кукурузашад Г. И. Михайлов, С. Рекунов гэгшэдтэй Д. Ж. Жанаев хөөрэлдэбэ.

— Кукуруза ургуулха тушаа юушье хэгдээдүй байгдана. Бригадын энэ тэрэ хүдэлмэридэ ябаһаар лэ байнаб. «Беларусь» тракторни бэлэн, сеялкэ шэнэ. Гэбэшье культиватор заһагдаагүй, борной байхагүй. Шэбхэшье бага, бульдозер ерэжэ, шэбхыемнай обоолжо үгөөгүй һэн,— гээд гэрэй эзэн шалгагшада гомдолоо мэдүүлбэ.

Тиихэдэ энэ жэлдэ хэды шэнээн газарта, хэр ехэ кукурузын ургаса ургуулжа абаха тухай, хэды шэбхэ гаргаха тухай түсэб уялгаа тэрэ мэдэхэгүй байба.

Нүгөө кукурузашан С. Рекуновтай хөөрэлдэхэдэнь:

— Мүнөө жэлдэ түрүүшынхеэ хүдэлхэмни, кукурузын поли дээрэ хүдэлхэ арга үгэнэгүй. Үнеэдтэ силос шэрэжэ асарнаб, намда хүн туһална-гүй,— гээд лэ баһа гомдобо.

Саһа тогтоожо, Хүндын эхиндэ тошо халяажа эхилһэншье аад, тэрэнээ үргэлжэлхэ аргагүй болоһоноо тэрэ мэдүүлбэ.

Кукуруза тарилгада бэлдэхэмни гэхэдэнь, энэ фермые эрхилэгшэ Б. Г. Ринчиндоржиев «Трактор миин байлгаад лэ үзэ, ялыень шамда ашахаб» гээд кукурузашадаа ондоо ажалда ябуулдаг заншалтай.

Түрүүшынхеэ хүдэлхэ залуу кукурузашан В. Г. Ринчиндоржиев хаана, ямар газарта кукуруза тарихаашье мэдээгүй, «Беларусь» тракторынь заһалгада, бэшэ машинануудынь дутуу, полидоо нэгэшье центнер шэбхэ гаргаадүй байба. Мүн иимэрхүү байдал 2-дохи фермэдэ (эрхилэгшэнь Б. Санжимитыпов), 5-дахи фермэдэ (эрхилэгшэнь Б. Доржиев) үзэгдэнэ.

2-дохи фермэдэ мүнөө жэл түрүүшынхеэ хүдэлхэ кукурузашан Ц. Жимбеев, Ц. Юмжитов гэгшэд баһал ондоо ажалда ябажа байһаар, 5-дахи фермэдэ кукурузашанаар нёдондо томилогдоһон Д. Дариев, В. Бадмацыренов гэгшэд бүхэли үбэлдөө ондоо ажалда ябаа.

Тус совхозой эдэ фермэнүүдтэ кукурузын поли дээрэ саһа тогтоохо, шэбхэ зөөжэ гаргаха, тарааха гэхэ мэтэ тон шухала хүдэлмэри орхигдошонхой. Нэгэшье центнер шэбхэ полидо гаргагдаагүй.

Совхозой ахалагша агроном А. Х. Андреев иимэ байдал мэдэжэ байгаад, кукурузашадаа уялгата ажалдань ябуулдаггүй, кукуруза ургуулха тон шухала хэрэгые хэрэгсээдэггүй.

Ябаһан лэ газартаа минеральна үтэгжүүлгэ тухай Д. Ж. Жанаевай һонирхоходонь, чесанынхид нэгэшье центнер минеральна үтэгжүүлгэгүй һууһаар байба. Мүн техникэ заһабарилга, хадагалга, илангаяа кукуруза тарилгын техникэ заһабарилга муу байһаар. Чесанын совхоздо нёдондо кукурузашадай 8 звено байгаа һаа, мүнөө 10 звено боложо, тэдэнэй зургааень шэнэ хүнүүд даажа абаа.

Тиигэбэшье совхозой партком (секретаринь Ш. Гармажапов) кукурузашадые ондоо ажалһаань сүлөөлжэ, кукурузын тарилгада бэлдхэлэй хүдэлмэридэнь сэхэ ябуулха гэһэн зүб шиидхэбэри гаргаад, энээнээ хэрэг дээрэнь бэелүүлхые фермын партийна организацинуудта шанга эрилтэ табинагүй.

Шалгалта хэжэ дүүргээд, дирекцидэ болоһон кукурузашадай зүблөөн дээрэ ниитын шалгагша Д. Ж. Жанаев элирүүлһэн дутуу дунданууд тухайгаа ажаглалта хэһэн, кукурузашадай һонирхоһон асуудалнуудта харюу үгэһэн байна.

Чесанын совхозой дирекци түрүү кукурузашан Д. Ж. Жанаевые кукуруза харууһалха үедэ баһа ерэжэ хараха, заабари үгэхыень уриһан, мүн зундаа бултадаа Суулга ошожо, Д. Ж. Жанаевай ажалтай танилсажа ерэхэ гэлсээ. Совхозой дирекци элирүүлһэн дутуу дундануудыень түргөөр усадхахабди гэжэ Д. Ж. Жанаевые найдуулһан байна.

Юундэ найдадаг ударидагшад...

Ниитын шалгагша, Мухаршэбэрэй Суулгын совхозой кукурузашан Д. Ж. Жанаев кукурузын тарилгада бэлэдхэлээр Анаагай совхозые шалгажа дүүргээд, Чесанын, Хэжэнгын совхозуудаар ябажа хараба.

КУКУРУЗАДА ЭТИГЭДЭГГҮЙШҮҮЛ ҮШӨӨЛ БИИ

— Манай эндэ эртэ, заримдаа зунай тэгэндэ хюруу унажа, кукуруза хүлдэхөөнэ,— гээд зариман Д. Ж. Жанаевта һэжэгтэйгээр хандаадшье үзэнэ.

— Манай Мухаршэбэртэшье кукурузын һая гараад байтар нэгэ зун хюруу унажа, набшаһанайнь үзүүр сайгаа һэн. Теэд һайн харууһалга хээд байхадамнай, өөдэлжэ өөрэлгүй ургаа һэн,— гээд Суулгын кукурузашан харюусана.

Хэжэнгын совхозой 5-дахи фермын Вознисеновка тосхондо ерэжэ, тэндэхи кукурузашан Тимофей Павловтай уулзажа, ажал хүдэлмэритэйнь танилсабабди.

Мүн эндэхи бригадир Глеб Васильевич Ивановтой уулзагдаа.

«Хэр кукуруза тарилгадаа бэлдэжэ байнат» гэжэ тэрээндэ хандахадань, «Манай эндэ кукуруза ургадаггүй. Хүрьһэниинь ехэ хужартай» гээд сэхэ хэлэбэ.

«Саһа тогтооногто?» гэхэдэнь: —Манай эндэ тогтоолтогүй, саһан ехэ,— гэбэ.

«Иимэ һайн хүрьһэтэй газарта 500 центнерһээ доошо бэшэ кукурузын эшэ набша ургуулжа абаха аргатайт» гээд Д. Ж. Жанаев тэдэнэртэ сэхэ хэлээ һэн.

Иимэ Т. Иванов мэтын хүнүүд Хэжэнгэ, Хоридо элишье, далдашье бии. Эдэнэр кукуруза ургуулхые урагша аба-

жа үгэнгүй, ал...
һаад хэжэ, малаа...
дэ силосгүй үлөө...

Суута кукуруза...
Жанаев бригадир...
той хөөрэлдөөд б...
санада хүлдэнэ...
дэ урганагүй г...
дээрэһээ бодох...
үшөөл кукурузын...
таняадүй гээшэ х...
шалгын ажахын а...
Сангадиевта ажаг...

КУКУРУЗ... АГРОТЕХН... БҮДҮҮЛИГ... ХАЗАГАЙРУ... ДЭЭРЭҺ...

Хэжэнгын совхо...
жэлдэ аймаг соог...
ургуулгада эгээн...
даа. Тиимэһээнь е...
майдань юуншы...
тооной үлэһэн юм...
до (ахалагша агр...
Тайнов) кукуруза...
агротехникэ бүдү...
загайруулһан ...
ушардаг һэн.

Энээн тухай Лео...
гадын бригадир ...
играев ниитын ...
Д. Ж. Жанаевтай ...
дөө иигэжэ мэдүү...

— Кукурузада ш...
гаргахада ургадаг...
мэдэжэ абаа һэм...
нёдондо Үүдэни ...
полидо кукуруза ...
зүб квадрат гарга...
гүй, зуруул хоорo...
элдүүрилхэ аргаг...
кукурузаяа бурта...
дарууляжархёо бэл...
жэ зэмээ мэдэрбэ...

Гадна харууһа...
байхаһаа гадна, ...
үтэгжүүлгэ хэрэгл...

Иимэ баримтану...
кукурузашад байһа...
вэй, Г. Кашапова...
норовой болон бус...
да үзэглөө. Гур...
мын В. Никанорово...
жэ газарта тариһа...
зань ургажа бай...
хүлдэжэ, тэндэ ма...
жа гэшхүүлжэ һа...

Тиихэдэ кукур...
Тыхеевэй Хөөлэнт...
зартахи кукуруза...
үбһэндэ, үрмэдэһэ...
рууляжа, ургасань...

Иигэжэ кукуруза...
агротехникые бүдү...
загайруулһанай э...
на, Хэжэнгэдэ ёһ...
абадаггүй байна г...
шалгагша Д. Ж. ...
дэхи кукурузашад...
дэхэлөө һануулаа.

Ушар иимэһээ ...
Хоринин аймагайхи...
ургуулгада урда ...
һаа тон ханамжат...
дажа, ниитын шалг...
Жанаевай элирүү...
дунданаудые дар...
заабари дурадх...
бэелүүлжэ, үндэр ...
лаха хэмжэнүүдые ...
лоно.

Ж. ...
ма...

ДЕПУТАТ ҺААЛИШАНАЙ ЖЭШЭЭ

Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын совхозой хоёрдохи отделениин һү һаалиин гүүртээрхии ажал хүдэлмэридөө һайн амжалта түйладагаараа, эбтэй эетэй ажаһуудалаараа суурхаһаар үнинэй. Тус гүүртын коллектив совхоз соогоо эгээл түрүүлэн коммунис ажалай нэрэ зэргэтэй болохо гэһэн тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр оролсоһон юм.

Үнинье болонгүй коммунис ёһоор ажаллаха, ажаһууха, һураха гэһэн тангаригаа эрхимээр бэелүүлһэн туладань тус гүүртын бүхы коллективтэ 1960 оной эсэс багта коммунис ажалай гүүртэ гэһэн хүндэтэ нэрэ олгогдоһон бэлэй. Тэрэ саһаа хойшо эндэхи малшад габшагай ажалай, һайн һайхан ажаһуудалай шэмэг болохо нэрэ хүндэеэ улам бэхижүүлжэ байдаг.

Эгээл энэ гүүртэ дээрэ республика соогоо мэдээжэ болоһон һаалишан, Мухаршэбэрэй аймагай Советэй депутат, коммунис ажалай ударник Сэнжимэ Бадмаевна Тыхеева хүдэлдэг гээшэ. Нүхэр Тыхеева тус гүүртэ дээрэ наймадахи жэлээ ажаллажа байдаг. Тиихэ зуураа, сугтаа хүдэлдэг нүхэдтөө хүндэтэй, ажал дээрээ суутай болоһхой. Ажахынгаа адууһа малай тоо толгой олошоруулха, тэрэнһээ абтадаг ашаг шэмэ арьбадхахын хойноһоо хүсэл оролдолгоёо гаргажа ябадаг, эдэбхи үүсхэл гаргадаг түрүүшүүлэй нэгэн юм.

Энээниинь гансахан нёдондонойнь ажал хүдэлмэри дээрэ харуулая. Үнгэрһэн жэлдэ даажа байһан 18 үнеэнэй толгой бүриһөөнь тугал түлжүүлэн абаһан байна. Тиихэдэнь 1961 ондо үнеэн бүриһөө 2300 килограмм һү һааха гэһэн социалис уялга абаһан аад, харин тэрэнээ холо үлүүлэн дүүргээ бшуу. Нүхэр Тыхеева үнеэдэйнгээ толгой бүриһөө 2869 килограмм һү абажа, совхоз дотороо түрүүлһэн бэлэй. Гадна һааһан һүнэйнь тоһолиг ехэнхидээл 5 процент боложо байдаг. Энэнь ехэл һайн жэшээ ха юм.

Амжалтаараа дашуурангүй долоон жэлэй дүрбэдэхи жэлдэшье үшөө ехэ үрэ дүн түйлахын түлөө Сэнжимэ Бадмаевна мүн лэ шангаар, эршэ ехэтэйгээр хүдэлжэ байһаар. Мүнөө үедэ 19 үнеэ харууһална. Үнгэрһэн гурбан һарын туршада даажа ябаһан бүлэг үнеэдһээ хамтадаа 9283 килограмм һү һаажа абаа.

КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон Суулгын эрхим малшан, сагаан эдеэ билтаруулагша Сэнжимэ Бадмаевна энэ жэлдэ абаһан социалис уялгаяа бэелүүлхээр шиидэнхэй.

С. Балдуев.

„Байгал“ журналай 1-дэхи номер

Республикымнай уран зохёолшодой Союзай, соёл культурын министерствын үмэнэһөө хэблэгдэдэг «Байгал» журналай ээлжээтэ нэгэдэхи номер һаяхан хэблэлһээ гараба.

Журналай түрүүшын хуудаһанда **Шираб Нимбуевай**, — «Улам урагшаа», **М. Самбуевай**, — «Шэнэ жэлэй юрөөл» гэһэн шүлэгүүдые уншанабди. Эндэһээ саашань «Хүдөө ажахын эрдэм ухаанай булаг» гэһэн **Э. Леонтьевагай** — академик Д. Н. Прянишников тухай статья толилогдоо.

Ц.-Д. Дондоковагай — «Байгалай басаган» (поэмэ), **А. Бальбуровай** — «Мүрэнэй эхиндэ» гэжэ романай түгэсхэл, **Ч-Р. Намжиловай**, — «**Эжы**», «Дайнай шарха», «**Оролто дуун**» гэһэн шүлэгүүдые һонирхон уншамаар.

«**Аха дүүнэрэймнай аялга зохёолнууд**» гэһэн бүлэгтэ чечен хэлэн дээрэһээ оршуулагдаһан **Раиса Ахматовагай** — «Бурядай шүлэгүүдтэй» танилсанабди. Мүн «**Залуу бэшэгшэд**» гэжэ бүлэгтэ **Ц. Жимбиевэй**,— «Зохёолойш замда юрөөнэм», **Г. Гончикдоржиевагай** — «Сагаан мүнгэн харгыгаар», «Хабар», «Шам тухай шүлэг зохёоноб» гэһэн залуу наһанай шүлэгүүд толилогдоһон байна. «**Арадай аман зохёолнууд**», «**Уран зураашын дэбтэрһээ**» гэһэн бүлэгүүдтэ **А. А. Тороевой** — «Шэнэ найруулганууд», **Г. М. Жербаевай** — «Таабари онтохон», **А. Сахаровскаягай**, — «Хизааргүй үргэн Хитад орондо» гэжэ зохёол, зурагуудые уншажа, хаража һонирхонобди.

Д. Ц. Уртюбаевай, — «Мартагдаһан угай дүршэл һэргээе» гэһэн статья «**Публицистикын**» буланда толилогдонхой. Мүн эндэ «**Үнэр баян үндэһэн хэлэн**» гэжэ бүлэгтэ **Ц. Будаев, И. Бураев** гэгшэдэй— «Буряад бэшэгэй шэнэ дүрим тухай» статья хэблэгдэһэн байна. «**Критика ба библиографиин**» бүлэгтэ **Ч. Гомбоинай** — «Шэнэ повестьнуудые уншаад байхадаа» гэһэн статьятай танилсанабди.

Тэрэшэлэн «**Уран һайханай булан**», «**Дуулая, нүхэд**» «**Улаалзай**», «**Янза бүриин һонин**», «**Номой таг**», «**Манда ерэһэн зохёолнуудай шэнжэлэл**» гэһэн бүлэгүүдтэ шүлэг, статья, рассказууд толилогдоһон байна.

Малшадай байрануудые зайн галтай, радиотой болгохо

Мухаршэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхоз һүүлэй жэлнүүдтэ нилээд ургажа, шанга шадалтай болоо. Арад зоной байдал һайжараа, олзо доходынь ехэ болоо. Жэшээлхэдэ, Сагаан Шулуутайн отделениин Хүсөөтэ, Шэнэһэтэ ба бусад тосхонуудта ажаһуугшадай ажабайдал болбосон түхэлтэй болонхой. Айл бүхэнэй һаруул һайхан гэрнүүд электрын гэрэлээр яларна. Клуб, улаан булан бии, ажалшад тэндээ сугларжа кино харадаг.

Гэбэшье зарим газарнуудта ехэхэн дутагдалнууд бии. КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө, Эхэ орон дотороо эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэг дэлбэг болгохын түлөө совхозой малшад ехэхэн эдэбхитэйгээр оролдожо байхадань, Нарин, Мухар-Шэбэр, Хабшараанга гэхэ мэтэ тосхонуудай малшадай байранууд мүнөө хүрэтэрөө электрын галгүй. Эдэ тосхонуудта арба гаран айл хэдэн мянгаад хони харууһалжа, олон жэлэй туршада габшагайгаар, һайнаар хүдэлжэ байдаг. Республика дотороо мэдээжэ хонишод: Цэбэгэй Сандаг, Норбын Цырен-Доржо гэгшэд эндэ ажалладаг. Мүнөө эдэнэй отарануудта Гомбо-Жабай Ёндон, Батын Малаасай, Матарханай Борхоондой, Мүнхэ-Жабай Байдан ба бусад ехэл оролдосотойгоор хүдэлжэ байнад.

Зүгөөр харанхы һүни болоходо керосинтай лампын гэрэлээр ажаһуудаг, тэрэл лампаяа бариад, һүнииндөө түрэхэ хонидоо эрьедэг, мэнэ эхэһээ гараһан түлөө бэдэрэн абадаг байха гээшэ ехэхэн гэмшэлтэй хэрэг болоно.

Мүн эдэ газарнуудай ажалшад кино, театр харахаһаа байтагай, радиоошьегүй байхань бүришье гайхалтай. Иимэ тэсэшэгүй байдал хаража байгаад, республикын хэлхээ холбооной управлени, Культурын министерство юундэ нюдэ балай, шэхэ дүлии байдаг юм?

Эдэ тосхонуудай ажалшад керосинайнгаа лампатай зангаараа, кино харангүй, радио шагнангүй коммунизмда орохо гэжэ «Эрдэм» совхозой хүтэлбэрилэгшэд һанадаг гэжэ хэлэхэдэ таарахагүй юм бэзэ. Хүн зоной ажабайдал улам бүри һайжараг гэжэл оролдодог, һанаагаа зободог ёһотой. Теэд энэ һанаа зоболгоёо хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ саг тулаа.

Совхозой шэнэ директор нүхэр Доржиев, партийна, профсоюзай организацинуудай дарганар энээн тушаа ёһотой хэмжээ абаха бэзэ гэжэ найдагдана.

Д. Мункоев.

БУРЯТ ҮНЭН
2-дохи нюур

КАЗАГАЙ ССР. **Урда Казахстанай областиин шэнэ газар ашагладаг 17-дохи совхоздо уһалууриин һубагуудые малтахадаа полиэтиленовэ, полихлорвиниловa плёнконуудые хэрэглэнэ. Иимэ плёнкоор һубагай оёор, хажуу талыень бүглэнэ. Тиигээд тэрэнээ шоройгоор хушадаг юм. Иигэжэ газарай хүрьһэн руу уһан лэбшэжэ ородоггүй байна. Зураг дээрэ: газарай хүрьһэн руу уһа табидаггүй плёнко дэбдижэ байна.**

ТАСС-эй фотохронико.

„БУРЯТ ҮНЭНДЭ“ БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР...

„Зоргоороо бологшо—зондоо хүндэгү...

Иимэ гаршагтай статья манай газетын февралиин ... толилогдоо һэн. Тэрээн соо Хойто-Байгалай «Победа» ко... лэгшэ нүхэр Ключихинэй хангалтагүй хүдэлмэри, элдэб ... тухай бэшэгдэһэн юм.

Партиин Хойто-Байгалай райкомой секретарь нүхэр ... рэн тушаа иигэжэ мэдээсэбэ:

— Тус статья «Победа» колхозой партийна нээмэл ... хэлсэгдээ, газетэдэ хэлэгдэһэн шүүмжэлэл зүб дээрэ то... чихин И. П. түрүүлэгшын уялгаһаа сүлөөлэгдөө.

СССР-эй ВЕРХОВНО СҮҮДЭЙ ПЛЕНУМ

СССР-эй Верховно Сүүдэй ээлжээтэ Пленум һаяшаг болобо. А. Ф. Горкин тэндэ түрүүлэгшээр һуугаа.

Гүрэнэй, ниитын зөөри үбэршэлхэ хэрэгүүд тухай сүүдэй хүдэлмэри согсолһон дүнгүүд тушаа СССР-эй Верховно Сүүдэй түрүүлэгшын орлогшо Н. К. Морозов Пленумдэ элидхэбэ.

Гүрэнэй, ниитын зөөри үбэршэлхэ хэрэгүүд тухай сүүдэй хүдэлмэри согсолһон дүнгүүдые харахада, сүүдэй органууд иимэ гэмтэ хэрэгүүдтэй бүри шангаар тэмсэдэг болоһон, эдэ хэрэгүүдые гол түлэб зүб шиидхэдэг байна. Гэхэтэй хамта сүүдүүдэй хүдэлмэридэ горьтой дутагдалнууд бии байһаар. Тодорхойлбол, зарим ушарта зөөри зөөшэ үбэршэлһэнэй түлөө харюусаха хуули ёһые буруугаар хэрэглэнэ, уголовно хэһээлтын хэмжээнүүдые буруу тодорхойлно. Тиигэжэ иимэ гэмтэ ябадалтай хэгдэхэ тэмсэл һуладхагдана. Союзна республикануудай уголовно шэнэ кодекснуудай ёһоор, гүрэнэй, ниитын зөөри үбэршэлһэн гэмтэ ябадал бүхэнэй ямар шанар шэнжэтэй байһаниие хараада абажа, уголовно элдэб харюусалгада хабаадуулдаг болонхой. Харин тиихэдэ союзна республикануудай уголовно шэнэ кодекснуудые хараада абангүй, сүүдүүд үбэршэлгэ, мүнгэ зөөри үрилгые хулгайлан абаха, бусад аргаар үбэршэлхэ ябадалһаа зарим ушарта илгаруулнагүй. Тиихэдээ гэмтэ хэрэгые буруугаар тодорхойлон шиидхэнэ.

Гүрэнэй, ниитын зөөри үбэршэлхэ гээшэ эгээ аюултай гэмтэ ябадалнуудай нэгэн болоно. Гүрэнэй, ниитын зөөри үбэршэлгэтэй тэмсэхэ гээшэ сүүдэй органуудай эгээ шухала зорилгонь мүн гээд Пленум сүүдүүдэй анхаралда табиба. Социалис зөөри үбэршэлхэ һэдэлгэ гаргаһан хүнүүдэй хэрэгые сүүдүүд харахадаа, тэдэниие үзэн ядаха, олониитын зүгһөө шангаар шүүмжэлэн буруушаалгаха зорилго табиха ушартай. Ниитын зөөри ехээр, тусгаар ехээр үбэршэлһэн хүнүүдтэй, үбэршэлгые эмхидхэгшэдтэй, хэды дахин гэм хэжэ, һурамхи болошоһон тусгаар аюултай хүнүүдтэй сүүдүүд бүри шангаар тэмсэхэ, хууляар тогтоогдоһон хэһээлтын шанга хэмжээнүүдые тэдээн тухай абаха ушартай болоно. Ниитын зөөри түрүүшынхеэ багаханаар үбэршэлһэн, обществоһоо амяарлуулангүйгөөр заһарха аргатай хүнүүдэй эрхэнь хаһагдадаггүй. Иимэ гэмтэ ябадал хэһэн хүнүүд тухай мүн лэ сүүдүүд хэһээлтын хэмжээнүүдые сэхэ шууд бэелүүлхэ ушартай. Зөөри зөөшэ үбэршэлгэтэй тэмсэхэдээ сүүдүүд ехэнхидээ олониитэдэ түшэглэхэ, эдэ хэрэгүүдээр хэгдэһэн сүүдүүдэй хүмүүжүүлхы, уридшалан һануулха үүргые, дээшэлүүлхэ ёһотой. Гадна сүүдтэ орогшодой гэмтэ ябадалаа хэһэн предприятинуудта, колхозуудта, эмхи зургаануудта ошожо, тэдэниие ехэнхидээ сүүдлэхэ хэрэгтэй. Иимэ хэрэгүүдые харахадаа ниитын гэмнэгшэдые, ниитын үмөөрэгшэдые бүрил олоор хабаадуулха, сүүдэй шиидхэбэринүүдые радиогоор дамжуулха, хэблэлдэ гаргаха ушартай. Үбэршэлэгдэһэн зөөри бусаахын зорилгоор хууляар хараалагдаһан бүхы хэмжээнүүдые сүүдүүд бэелүүлхэ ёһотой гээд Пленум тэмдэглэбэ.

Гүрэнэй, ниитын зөөри үбэршэлһэнэй харюусалга тухай хуули ёһо хэрэглэхэ талаар зарим асуудалнууд сүүдэй ажал хүдэлмэридэ гарана. Эдэ асуудалнуудта тогтоол соо тайлбари үгтэнхэй. Хэрэгүүдые харахадаа сүүдүүд хуули ёһо тон наринаар сахиха ёһотой гэжэ тэндэнь заагдана.

СССР-эй Верховно Сүүдэй гэшүүн нүхэр И. Д. Якименко гэгшын элидхэлээр түсэб дүүргэһэн тухай худал мэдээнүүдые үгэхэ хэрэгүүд тушаа сүүдэй хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүдые Пленум хараба. Сүүдүүд иимэ хэды хэрэгүүдые хараһан байна гэжэ Пленум тэмдэглэбэ. Худал мэдээнүүдые үгэһэн, гүрэниие мэхэлхэ гэмтэ харгыда зорюута ороһон хүнүүд тухай хууляар тогтоогдоһон уголовно хэһээлтын хэмжээнүүд абтаһан байна. Худал мэдээ үгэһэн, зүгөөр олониитэдэ аюул тохёолдуулхагүй гэм хэһэн хүнүүдые тусхай үндэһэ баримтагүйгөөр сүүдүүд заримдаа уголовно харюусалгада хабаадуулдаг байгаа. Иимэ хэрэгүүдые хаража үзэхэдөө сүүдүүд тэдэниие бүхы талаһаань хүсэдөөр шэнжэлдэггүй, энэ талаар хуулиин эрилтэнүүдые сахидаггүй байна бшуу. Тиимэһээ худал мэдээнүүдые үгэһэнэй шалтагаанууд, мүн худал хуурмаг мэдээ хүргэһэн хүнэй зорюуташье хэһэниинь, алдуу эндүүшье гаргаһаниинь зарим ушарта һай... лагдадаггүй байна.

СССР-эй Верхо... түрүүлэгшын орло... Смирновой элидх... на республикануу... но Сүүдүүдэй П... хүтэлбэрилхы т... тухай Пленум то... Сүүдэй органууда... ридэ алдуунуудай ... алдуунуудые заһа... лис хуули ёһые ... бэхижүүлхын зор... дэй хүдэлмэриие ... тэрэниие согсолхо, ... хэрэглэхэ асууда... соонь тайлбарилх... ла гээд тэрэ тог... заагдана. Союзна р... нуудай сүүдэй б... тухай хуулинуудай... юзна республика... ховно Сүүдүүдэй ... дэй хүтэлбэрилхы... нууд республика... ёһо хэрэглэхэ ас... зорюулагдаха уш...

Гражданска, уг... гүүдээр СССР-эй ... Сүүдэй түрүүлэг... генеральна проку... буруушаалтануу...

СССР-эй генера... рор Р. Л. Руде... генеральна проку... дэхи орлогшо А. ... Пленумэй хүдэ... баадаба.

...ян
...олидог
...тэ зунда.
...рахан
...огуурш
алхалхадаа,
...адама
...роогүй байhандаа,
...соогоо
...намараар
дууранам.

...ар ялбаад,
...
...ужал байна
набшад.
... жама
...ага наhанhаа
захалаад
... байдат
...глаа сэсэгүүдээ
задалаад,
...бахадаа
...тэ сэсэг
таhалаад,

...уй ууралаар
турьяhан
...о угзаруулан
хүдэлбэд.
...онходо зогсонхой,
...хэниинь
шэмшэрэнхэй.

...аhатай!...
...ябабаб одоолш!
...шээ зорёош.
... буладтан,
...он хүтэрэлдэн,
...мурэнтэй
...алдан, урилдан,
...ормойгоор
түрсэлдэн
...юо зурагашана.
...ашэhэн Сэлэнгэлэ
...ргоор даллана.
...сэхэгүйш гэhэндэл
...аар хуугайлна.
... үндэр ууланuудай
...шуурдан
дабшаhаар
...йгал далайн
...жа ерэнэ.
...! —
... Байгал
... хашарhаа
hамаран,
...йгал
...аар эмнин:
... мэндэ,
...атар паровоз!
... намда намдуухан
... дсарбаш
шамдуухан?
... хэлэнэ тоггон:
..., үбгэн Байгал,
...эхы дуула.
...эрэш үдэhэн
... шамда асараяб,

...алзай

...ряан сэсэгүүд соо
... ялбахы харанам.
...эй аядан
hэрбэлзээд,
...б дохин гуйхана.
... бэень нахилзаад,
... элшэтэй наадана.
...мэг шамайе
...аан шэртэнэм.
...эзэнүүдээ
hэжэрхэдээд,
...рээ мэдэбэлтайш.
...ьбэ дээрээ
шэшэрхэдээд,
... хүлеэн
гажарбалтайш.
...эй hайхые
...гада
анжарбалтайш.
...агай аятханиие
... дээр
ажаглабалтайш.
...эйнь аляадаад,
...ээжэ
болгоболтайш.
...гиень
гоёшоогоод,
...аи татабалтайш.
...рээ гунигланабши,
...ока ниунабши.
...э нэгые hалхинда
... орхихсо
яданабши.
...сэгүүдэй нэгэндэ
...ьгээхээ яанабши.

Сэдьхэлэй сэсэгүүд — шэнэ шүлэгүүд

Эхэ Совет ороноо, инаг түрэл партияа, энхэ hайхан зол жаргалаа манай поэдүүд, ехэ багагүй, хүгшэн залуугүй, сэдьхэлэйнгээ гүнээгыhээ магтан дуулажа, уншагшадай сэдьхэл зүрхые баясуулан ханаана, халаан жэгнэнэ. Тиигэжэ манай орон дотор хорин жэл соо коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ тэдэниие зоригжуулна.

Энэ ушарые анхаралдаа абаhан манай газетын редакци поэдүүдэйнгээ шэнэ шэнэ дуу, шүлэгүүдые „Сэдьхэлэй сэсэгүүд—шэнэ шүлэгүүд" гэhэн юрэнхы гаршаг доро толилжо байха гэжэ шиидэбэ.

Түрүүшын үгэ поэтэсса Ц.-Д. Дондоковада үгтэбэ.

Поэтесса Цырен-Дулма Дондокова мүнөө «Байгалай басаган» гэжэ 5000 мүртэй поэмэ бэшэжэ дүүргээд байна. Энэ поэмэнь «Байгал» журналай нэгэдэхи номерhоо эхилжэ хэблэгдээ. Мүн 1962 ондо ном боложо гараха. Энэ нэгэ томо захатые бүтээhэнтэйнь дашарамдуулан, бидэ Цырен-Дулма Дондоковагай шэнэ шүлэгүүд сооhоонь хэдэхэн лирическэ шүлэгүүдые танай анхаралда табихамнай. Поэтессын инаг дуран тухай ирагууханаар дууладагынь 1946 онhоо «Хоёр дуран» гэжэ номhоо эхилээд мэдээжэ болонхой. Цырен-Дулма Дондокова энэ темээ мүнөөшье хүрэтэр үргэлжэлхэ зуураа, гуурhанайнгаа таталгые улам батажуулжа, дуунайнгаа аялгые шангадуулжа ябаhаниинь элитэ. 1959 ондо «Зүрхэнэй сохисо» гэжэ номынь гараа. 1961 ондо «Майн сэсэгүүд» гэжэ номоо үхибүүдтэ бэлэглээ.

Цырен-Дулма Дондокова инаг дуран тухай бэшэхэhээ гадна, түрэл парти болон Эхэ ороноо, коммунис ажалай баатаршуулые магтан дуулажа, республикынгаа болон түбэйшье газетэ, журнал ба сборнигууд соогуур хэблүүлдэг.

Цырен-Дулма Дондокова лирическэ поэтесса hэн түлөөгөө өөрынгөө сэдьхэлэй мэдэрэл хэлэхэhээ гадна, мэргэжэл шадабаряа эхэнэрэй темэдэ зорюулан, бурят басагадайнгаа халуухан бодолой хадагаламжын соожодо түлхюурээ таарyулан нээжэ, зүрхэ сэдьхэлэйнь үнэтэ үгэнүүдые олон шүлэг соогоо онсолон хэлэдэг («Харюусыши, басаган ши», «Абын басаган» г. м.)

Цырен-Дулма Дондокова «Байгалай басаган» гэжэ поэмэ соогоо Бурят оронойнгоо Баргажан нютагай басагые пионер ябахаhаань эхилээд, эмшэн-хирург болоторнь шүлэглэн түүхэлнэ.

Бидэ мүнөө энэ поэмэ сооhоонь нэгэ бишыхан бүлэг эндэ үгэлсэбэбди.

Намарай набшаhанууд, зунай сэсэгүүд

Үнэрэйнш hайхы,
үнгынш хурсы
ойлгоогүй аад,
Мүнөө болоходо
мүшэрэй набша
нааршаагаад,
Үбэлhөө хамгаалан
үбэр соогоо
хадагалаад.
Үдхэн шарыень
үгөөрөө магтан
дууланам.

**

Ногоон набшадай
Номин тэнгэритэй
Үнгэ хурсадан ниилэхэдэ,
Унайн утаанай
Уняар манантай
Уула хада hиилэхэдэ,
Хүхын дуута hүни,
Хүбүүнэй зосоо үни.

Загал улаанай
Зэмаа захалан гэтэр
Жалгадаа ээрэнэ хабхараар.
Залита зүрхэнэй
Жаргалаа хэлэн гэтэр
Залд гүүлэнэ үүрэй
гуяагаар,
Хүхын дуута hүни,
Хүбүүнэй дураяа хэлэтэр
Хүлеэхээ яанаш утадан.
Залуухан басаганай
харюусатар
Замшалхаа яанаш одотон.

**

Шэг шарайн сэбэр
Сэгнэлтэ бэшэ гэбэшье,
Ухаан бодолоороо түйбэшье,
Уhан хэлээрээ гүйбэшье,
Сэбэрхэн басага харан гээд,
Сэдьхэл зүрхөө барин гээд,
Монсогорхон нюдэн залитай
Мултараад орхидог харатай.

...рүүк зүгөө бариhал даа

Үбсүүн дээрэш үндыhэн
Үринэрш эндэ, хара.
Баргажан хүбүүнэйш
балшархан
Басаганш байха баhа.
Байгал ши, hайханши
Балшар ашанарайнгаа
нюдэндэ,
Хүлдэ ороо эдэнэршни
Эрьеэрш hэльбэ шэрэжэ.
Хүбүүдээ hургааш
хүшэтэйгөөр
Хүсынь хүсэнтээ
зэргэшүүлжэ.
Басагадаа hургааш
бэхатайгаар.
Басаган Ангараяа
эшэгээлдүүлжэ.
Эрдэм тээшээ эдээндээ
Сэлиишь дэлииш үүлээ.
Байгал үбгэн хэлэнэ:
«Баяртайгаар олон
ашанараа
Багтаан хүлеэн абанам.
Харгы зам нээлтэтэй,
Харыт, ябыт, hурыт,
Номин Эрдэни носоолтотой».
Байгалай эрьеэр паровоз
Баруун тээшээ табилуулна.

**

Эржэни сонходо зогсоно,
Энхэрэн Байгалаа шэртэнэ.
— Эгээн зааза ашашниб,
Эршэ зориг үгыш!
Эсэгынгээ заншал
дүүргэhэндэл,
Эбэртэнь олзоёо хэhэндэл
Халашатар адхаhан мүнгэ
Хашарhадтань нэмэрилэн
хаялна,
Наран алтан манедуудаа
Нарhадай забhараар
шэдэлнэ.
— Мүнгэ юундэ хаябши,
Мунхаг түүхэй тархи?
Танигдаагүй хүбүүн
хажууhаань

Тархиинь Эржэниин
hабардан,
Таруу шүдэдөө харуулан,
Ташаганаса улайса энеэнэ.
Табижархихаб наанаhааш!—
Эржэни эрзэгэд гэнэ.
Басаган нюдарга зангидаад,
Бага hалаганан хэлэнэ:
«Ягаа болошоhон тархитай,
Ялааганын боошхо бэетэй,
hаягар таруу шүдэтэй
hаажур hэзюур
хүрхэндэйбши».
Хүбүүнhээ басаган айнагүй,
Хүбүүнш нэрэеэ мартанагүй.
Энэ хоёры Эрдэни
Ээл тээл hалгаба.

**

Наранш хадаhаа дэбхэрээд,
Нарhадай саагуур
хорготошобо.
Алтан утаhадаа эбхээд,
Абаад өөртэеэ ябашаба.
hүниин hүүдэр тунаба,
Хүндыдэ урид унаба.
Хаялуулна поезд наратан,
Харанхыда гэрэлээрээ
hаратан.
Дуулалдана залуушууд
нэрьен,
Дуурана толгой эрьен.
Залуу залуу наhатанhаа
Залин сонхоор дэбхэрнэ.
hажаhан тайгын хабхарhаа
Харюу сууряан эбхэрнэ.
hаяхан дэбжэhэн
дальбараанууд
Хаба шадалаа шалганад,
Хоолойн шангы hоринод.
Далиин хүдэры дабтанад.
«Үдэр hүнеэш мэдэхэгүй
Үйлөө харлаhан поездоб»
Эхэнэр кондукторайш
гэмэрхэнь
Эдэнэй шэхэндэ тороногүй.
Эндэтнай штрабдахамш —
гэхэнь
Ээл тээл болгоногүй.
Дуулаг лэ,—гэнэ Эржэни—
Духа дээрэмнай
дуhаалнагүй ха юм.
Аалихан дуулана адлихан,
Ажаглан hууна яhалахан.

Хонхо сэсэг

Үүлэн хүхэ дэгэлтэй,
Үбсүүндээ хоёр мэнгэтэй
Хотогор талын дангина
Хонхо сэсэг ханхина.
Шэнгэхэн хоолойнш аяые
Сэлмэг үглөө соносонол.
Сэсэгэйш дуунай гоёые
Сэгнээд сэдьхэлни баясанал.
Ирагуухан дуунишни
шангаданал,
Инагай долгёор салгиданал.
Жэргэмэл шугыда дабтанал,
Жэгүүртээ үргэн дэгдэнэл.
Хүүюур хүмэгөө хүсэдэнэл,
Хүхеэд шангадан дэбхэрнэл.
Алдагдан шамтай
ханхинанал,
Алтан талаар адхарнал.
Хонхо дээрэш мүнгэтэбэл
Хоёр эрдэни дуhалнууд.
Хотогорой дунда мүндэлбэл
Хонхо сэсэтэй дуунууд.

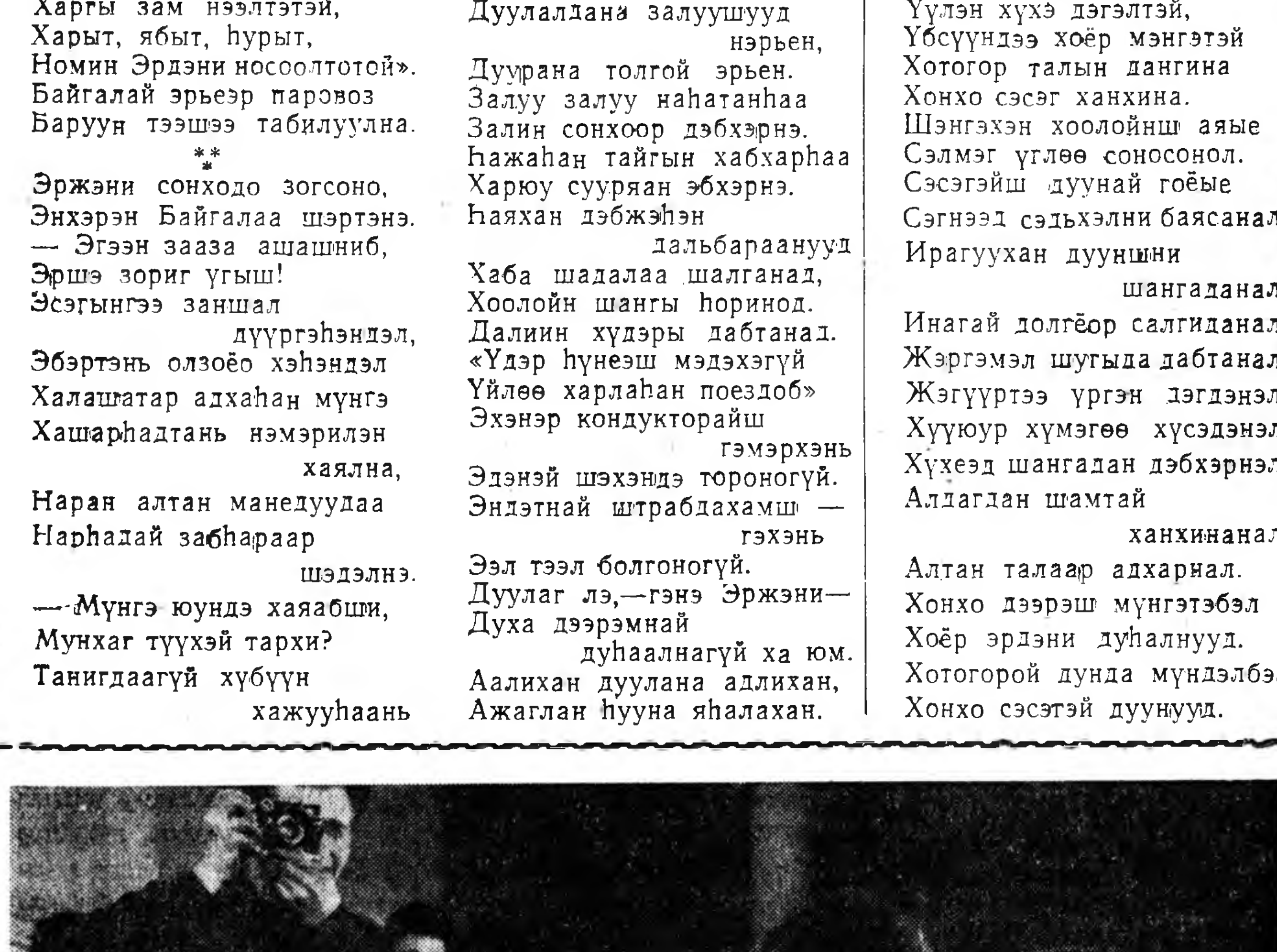

МОСКВА. Зураг дээрэ: конкурсдо хабаадагшад. Зүүн гарhаа Карлос Вилья (Колумби), Ван Цзе-кун (США), Уильям Десмонт Брэдли (Австрали), Ирина Бочкова (СССР) гэгшэд хөөрэлдэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико

Хилын саанаhаа

ООН-эй Аюулгүйн Советдэ

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 6. ТАСС-эй корреспондент Л. Пономарев мэдээсэнэ:

Сири Израиль хоёрой хилэ дээрэ hаяшаг тулалдаан болоhон юм. Энээнтэй дашарамдуулан Сири, Израиль ООН-эй Аюулгүйн Советдэ гомдол бариhан байгаа. Аюулгүйн Совет үсэгэлдэр үдэрэй заседанидаа тэрэ гомдолыень хаража үзэбэ.

Англиин делегат Патрик Дин заседанида үгэ хэлээ. Израилиин зэбсэгтэ хүсэнүүд мартын 17-ной hүни Сириин постнуудта, бүхэлэгдэhэн газарнуудай харуулшадта добтолон ороо hэн. Энэмнай миин «багахан буудалдаан» бэшэ, харин зорюута хэгдэhэн сэрэгэй добтолго байгаа бшуу гэжэ Патрик Дин мэдэрбэ. Израиль хадаа уласхоорондынгоо уялгануудые зорюута дүүргээгүй болоно. Гэхэтэй хамта тулалдаануудай ямар шалтагаанаар болоhые тодорхойлхонь бэрхэтэй гэжэ тэрэ үргэлжэлүүлбэ. Тиимэhээ хилэ шадар тохёолдоhон энэ тулалдаанда хоёр талаhаа эб адли зэмэтэй гэжэ Англиин түлөөлэгшэ hанамжалба. Энэ асуудалаар Сириин, Израилиин оруулhан резолюциин проектнүүд таарамжагүй байна гээд тэрэ хэлээ. Англиин, Америкын делегаци өөhэдынгөө резолюциин хамтын проект зохёожо байна гэжэ Патрик Дин мэдүүлбэ.

Эблэрhэн зонодо өөрынгөө зорилгонуудые «ашагтай hайнаар» бэелүүлдэг болохын түлөө «ООН-эй аппарадые бэхижүүлхэ» хэрэгтэй гэжэ Англиин түлөөлэгшэ hанамжалhан байна.

Израиль зорюута добтолhон байна гээд удаалуулан үгэ абаhан Румыниин түлөөлэгшэ Михаил Хашегану тэмдэглэбэ. Энэ добтолго үнихэнэй бэлдэгдээ. Добтолго тухай Израилиин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командованиин коммюникеhээ тодорно бшуу. Израиль иигэжэ ООН-эй Уставые, эблэрэлгэ тухай хэлсээе бодотоор дүүргээгүй. Сириин республикада эсэргүүгээр хэhэн добтолгонь ээрхэг түримхэй шэнжэтэй гэжэ Румыниин түлөөлэгшэ тэмдэглэбэ.

Ээрхэг түримхэй добтолго хээд, hүүлдэнь Сириие гэмнэхэ hэдэлгэ Израилиин правительство гаргаа гэжэ Хашегану хэлээ.

Аюулгүйн Совет Израилиин правительствын энэ аашые шүүмжэлэн буруушааха ушартай гэжэ Румыниин делегат үргэлжэлүүлбэ. Тиигээд ООН-эй Уставые Израилиин правительствын бодото дээрэнь сахидаг болохоор лэ шиидхэбэри Аюулгүйн Совет абаха ёhотой гээд тэрэ hанамжалаа.

Фидель Кастро: „Залуу коммунист олониитэдэ жэшээ харуулха ёhотой"

ГАВАНА, апрелиин 6. (ТАСС). Залуу коммунистнуудай Союзай нэгэдэхи съездын дүүрэhэнтэй дашарамдуулан үнгэргэгдэhэн залуушуулай баяр ёhололой митингдэ Фидель Кастро апрелиин 4-нэй үдэшэлэн үгэ хэлээ. Энэ Союзай зорилгонуудые премьер-министр Фидель Кастро тодорхойлбо. Социализм, коммунизм байгуулха агууехэ зол жаргал залуу үетэндэ тудаа. Бидэнэр революци хээбди. Тиигээд тэрэнииемнай таанадай үргэлжэлүүлхэ байhанда этигэнэбди. Залуушуул хадаа коммунистическэ общество байгуулха агууехэ харюусалгаяа ойлгоно.

Залуу коммунист болохо гээшэ юун бэ гэхэдэ, бүхы талаараа тэрэ жэшээ харуулха ёhотой болоно. Залуу коммунист бүхэн ажалдаашье, hуралсалдаашье, сахил журамаараашье, үетэн нүхэдтөөшье хандахадаа жэшээ абамаар, Эхэ оронойнгоо. революциин түлөө ами наhаяа үгэхөөр бэлэн байха ушартай гэжэ Фидель Кастро тэмдэглэбэ.

Залуу коммунистнуудай Союз хадаа залуу революционернүүдэй ёhотойл сүлөөтэ нэгэдэл болоно гээд Кастро мэдүүлhэн байна. Энэ нэгэдэлдэ хүнэй орохые хэншье баадхадаггүй. Залуу коммунист бол олониитэдэ жэшээ харуулха ёhотой гэжэ Фидель Кастро үргэлжэлүүлбэ.

Латиин Америкэдэ империализмын зүрилдөөнүүдэй улам шангадажа байhан тухай Фидель Кастро саашань хэлээ. Латиин Америкэдэ империализм арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн хоёр зүрилдэнэ. Энэ национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн империализмые усадхаха юм гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Аргентинэдэ, Эквадорто hүүлэй үедэ тохёолдоhон ушар эдэ хүсэнүүдэй тэмсэлэй шангадажа байhаниие тодорхойлно бшуу.

Латиин Америкэдэ империализмын зүрилдөөнүүдэй шангадажа байhан ушар юу харуулнаб гэхэдэ, революциин дүтэлhэниие тодорхойлно гэжэ Фидель Кастро хэлэhэн байна. Латиин Америкын агууехэ революциин болохоёо байhан үе сагта бидэнэр ажаhуунабди гээд тэрэ мэдүүлбэ. Империализмhаа, феодализмhаа, дарлалтаhаа сүлөөрхэ гэжэ Латиин Америкын арадууд тодоор шиидэнхэй. Латиин Америкын агууехэ революци заатагүй болохо, тэрэниие империализмын ямаршье хүсэнүүд тогтоожо шадахагүй гээд Фидель Кастро түгэсхэлдөө мэдүүлбэ.

Алжирай эхэнэрнүүд түрмэhөө табигдаба

ПАРИЖ, апрелиин 6. (ТАСС). Түрмэhөө табигдаhан Алжирай гайхамшагта эхэнэрнүүд тухай Мадлена Риффо «Юманите» газетэдэ бэшэг гаргаа.

Алжирай 16 эхэнэрнүүд Ренн городой түрмэhөө апрелиин 5-най hүни табигдаба гээд тэрэ бэшэг соонь хэлэгдэнэ. Тэдэнэй олонхинь табан жэл тухай түрмэдэ hууhан байха юм.

Буудалдаа зогсооhоной hүүлээр Франциин түрмэhөө табигдаhан Алжирай түрүүшын эхэнэрнүүд болоно. Тэдэнэй дунда 1957 ондо тушаагдаhан hурагша Зохра Дриф бии. Түрмэдэ байхадаа «Аханар дүүнэрэймни үхэл» гэжэ ном бэшэhэн түүхэтэй. Алжирай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй гэшүүн, Оранай генеральна советэй гэшүүн урдань байhан Габи Жименез бии юм. Мүн 20 наhатай болоодүй байхадаа түрмэдэ хаагдажа, хатуу шангаар хэhээгдэhэн басагадууд сүлөөдэ гаранхай. Эрхэ сүлөөтэ Алжирай тогтоогдохо байhанда тэдэнэр батаар этигэнэ. Сүлөөдэ гараhан эдэ гайхамшагта эхэнэрнүүд омог дорюун.

«Бидэнэр хоорондоо нягта холбоотой байгаабди. Бидэнэр бэе бэеэ hайса ойлголсодог hэмди. Габи Жименез манай хүтэлбэрилэгшэ байгаа.

18-тай байхадаа, 1941 ондо түрмэдэ орожо, хатуу шэрүүн хэhээлтэ Жименез бодотоор үзэжэ гараhан юм. Удаалуулан Оран городто 1956 ондо тушаагдаад, зэрлиг муухайгаар хэhээгдэhэн байна. Тиибэшье зоригоо тэрэ мохоогүй. Энэмнай Алжирай ёhотойл эхэнэр гээшэ. Алжирга бидэнэрэй уулзаха үдэр айхабтар ехэ hайндэр болохо» гэжэ түрмэhөө табигдаhан гайхамшагта эхэнэрнүүд хөөрэнэ.

«Франциие бидэнэр гэрнүүдэйнь сонхын гэрэлээр мэдэхэбди. hүниндөө сонхын гэрэлэй яларжа байхые түрмын решеткын забhараар харадаг hэмди. Мүнөө бидэнэр ёhотойл Парижые харахабди. Парижда, тэрэнэй ажалшадта дурлахаар гэжэ hананаб. Минии Эхэ ороной эрхэ сүлөөтэй болоод байхадань үнгэрhэн юумэн тухай бэшэ, харин ерээдүй тухай бодонобди» гэжэ Зохра Дриф hанамжална.

Коммунистическэ газетын типографида добтолбо

ПАРИЖ, апрелиин 6. (ТАСС). «Зэбсэгжэмэл нюуса организацида» хабаатай фашист бүлэг дээрмэшэд апрелиин 5-най hүни Ренн городтохи «Уэст-Матэн» гэдэг коммунистическэ газетын типографида добтолбо. Дээрмэшэд типографиин байшангые буудаhан байна.

Кубын залуушуул Латиин Америкын залуушуулда бэшэг эльгээбэ

ГАВАНА, апрелиин 6. (ТАСС). Восстанида хабаадаhан Кубын залуушуулай нэгэдэлэй түрүүшын национальна съездэдэ хабаадагшад Латиин Америкын залуушуулда зорюулhан бэшэг тунхаглаба. Америкын империализмда эсэргүү ниитын тэмсэлдэ Кубын залуушуулай жэшээгээр Латиин Америкын хүбүүд, басагадай хабаадахыень тэрэ бэшэг соогоо уряалhан байна.

Кубын залуушуул Латиин Америкын бүхы залуушуултай хамта жаргалта hайхан ерээдүйгөө, ёhотойл бэеэ даанхай байдалаа байгуулхын түлөө тэмсэхээр бэлэн гээд бэшэг соонь заагдана.

Социалис оронуудта hуража байhан Кубын hурагшадта съездэ хабаадагшад уряа бэшэг гаргаhан байна. Эрхим инженер, технигүүд болоод Эхэ оронդоо бусажа ерыт гэжэ тэндэнь уряалагдана.

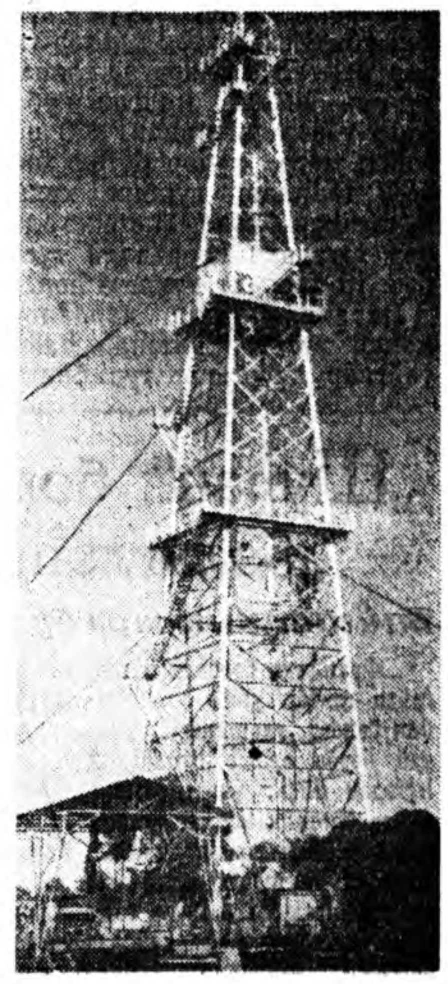

Нефтяной промышленность бии болгоходонь Советскэ Союз Индидэ техническэ туhаламжа үзүүлдэг.

Совет мэргэжэлтэдэй туhаламжаар, совет тухеэрэлгэнүүдые хэрэглэжэ, Индиин элдэб районуудта нефть абаха газар нээгдэhэн байна. Зураг дээрэ: Хошнарпурта (Пенджаб штат) хэрэглэгдэдэг «Уралмаш-3Д» тухэлэй үрэмдэлгын тухеэрэлгэ.

ТАСС-эй фотохронико.

Полиомиелит үбшэнтэй тэмсэхэдэнь Советскэ Союз Цейлондо туhална

Цейлондо полиомиелит үбшэнэй ехээр тараhантай дашарамдуулан, Цейлоной правительство СССР-эй правительстводо хандаhан юм. Тиигэжэ полиомиелит үбшэниие аргалха вакцина үгэхыень Цейлоной правительствын үмэнэhөө гуйhан байгаа.

Советскэ правительство тэрэ гуйлтыень дүүргэhэн юм. СССР-эй элшэн сайд Н. Я. Тараканов Цейлоной элүүрые сахиха министртэ мартын hүүл багаар иимэ вакцина Советскэ правительствын бэлэг болгожо баряа hэн.

Цейлоной Москвада байдаг элшэн сайд Т. Б. Субасингхе СССР-эй МИД-тэ апрелиин 2-то ерэжэ, Цейлоной правительствын, арадай зүгhөө Советскэ Союзай правительстводо баяр хүргэhэн байна. Энээнэй урда тээ үгэhэн 400000 дозо дээрээ үшөө 200000 дозо вакцина нэмэжэ үгэхыень Цейлоной правительство гуйгаа. Энээн тухай элшэн сайд мэдээсэбэ.

Цейлоной правительствын энэ гуйлтань мүн лэ дүүргэгдэхэ болоо.

США-да ядерна зэбсэг туршагдаба

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 6. (ТАСС). ЮПИ агентствын корреспондентын Вашингтонhоо мэдээсэhээр Невада штадай туршалгын полигондо ядерна зэбсэг газар доро туршагдаба гээд атомай хүсэ хэрэглэхэ США-гэй комисси соносхобо.

Мүнөө үедэ газар доро Холбоото Штадуудай хэжэ байhан 25-дахи туршалгань энэ болоно.

ИНТЕРНАЦИОНАЛЬНА БРИГАДА

Городойнгоо барилгашадта хамhабариин ажал хэхэдэнь ехэ туhаламжа үзүүлдэг коммунист Ахадовай бригадынхид үндэр бүтээсэтэ ажалаараа суурхана. Эбтэй эетэй энэ бригададамнай найман янзын яhатан ажалладаг юм. Барилгашад эдэнээ интернациональна гээд нэрлэдэг болонхой. Мүнөө тус бригадынхид городой канализациин барилга дээрэ ажаллажа байнхай. Хасар ама шэмхэмэ шэмэрүүн хүйтэн үбэлэйшье үедэ эдэнэр газар малталга дээрэ ажаллаха зуураа найма мянган кубометр газар малтаhан, 480 погонно метр түмэр бетон хоолой табиhан, гурбан худаг hуулгаhан байна. Тиигэжэ эдэнэр нэгэдэхи кварталай түсэбые 15 процент дүүргээ hэн.

hараhаа hарада хараалагдаhан түсэбөө шанар hайнтайгаар дүүргэдэг тус бригадада үнгэрэгшэ жэлэй hүүл багаар коммунис ажалай бригада гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо бэлэй.

— Бригадаараа иимэ нэрэ хүндэдэ хүртэhэн бидэнэр, ходоодоо түрүү зэргэдэ ябажа, ажалай амжалта туйлахаар бэеэ зэhэнхэйбди,— гэжэ нүхэр Ахадов омогорхоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарhаа) бригадын гэшүүд — украин Иван Кадобный, бурят Владимир Пирмаев, ород Петр Чемезов, болгар Петр Карадевр, молдаван Иван Вашкевич, татар Мухлесь Ахмедчин, тэдэнэй бригадир азербайджан Кара Атакиши оглы Ахадов, ород Дмитрий Мильгунов, азербайджан Тажадин Джавадов, еврей Павел Кармен гэгшэд хөөрэлдэжэ байна.

А. Шулунов.

Белогорск. Эндэ бүхэроссин Центральна Соведэй «Урожай» бүлгэмэй шатаршадай дунда эхилhэн мүрысөөнэй hүүлшын уулзалганууд болоо. Нааданай табадахи уулзалгын эхилхэдэ манай республикын команда Амурай шатаршадтай тулалдаа. Республикын суглуулагдамал командын түлөөлэгшэд Ванчикова, Ринчинова гэгшэд дахинаа шалгаржа, шатаршад Корнилова, Гельфанд гэгшэдые шүүжэ,

ШАТАР

Хоёрдохи hуури эзэлэгдээ

командадаа шухала очконуудые асарна. Шатаршан Амбаев мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябаhан Молчановые шүүжэрхёо. Мүн hайнаар наадаhан Ильин Покулининие бэлэхэнээр шүүhэн байна. Манай шатаршадай нэгэн—Захаров нааданай тэн багта цейтнодто орожо, үлүү бодотой болобошье шүүгдэшоо. Тиигэжэ энэ уулзалгада 4:1 гэhэн тоотойгоор манай команда шүүжэ гараhан байгаа.

Примориин, Яхадай шатаршадай дунда шанга тулалдаан болоо. Тиибэшье hаань, Яхадай шатаршад хоёр партидаа тэнсэжэ, 4:1 гэhэн тоотойгоор тэдэнээ шүүhэн байна. Читын команда Сахалинай шатаршадые 5:0 гэhэн тоотойгоор шүүгээ.

Зургаадахи уулзалга. Мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябаhан Яхадай АССР-эй команда манай республикын шатаршадтай наадаа. Яхадай бэрхэ шатаршан Афанасьеватай наадаhан Ванчикова абаhаар алдуу хэжэ, уданшьегүй партияа алдаа. Нүгөөдэ хюлгэ дээрэ наадаhан Ринчинова Семеноватай тулалдаа. Нааданай эхиндэ яhала эмхи гуримтайгаар добтолhон Ринчинова нүхэрөө тугшаруулна. Тиигэжэ ябаhаар алдуутай ябадал хэжэ, бэрсээ алдажархёо. Тиибэшье hаа, шүүгдэхэгүйгөөр бэеэ зэhэhэн Ринчинова нүгөөдынгөө ноёндо сухарилтагүй хэдэн удаа шах үгэжэ, тэмсэжэ hалаа. Амбаев мастерта кандидат Афанасьевта шүүгдээ. Шатаршад Захаров—Калмокан гэгшэд тэнсэhэн, Ильин Гавриловые шүүhэн байна. Нааданай тоо 3:2 боложо, хүршэнэрнай шүүhэн байна.

Мүрысөөнэй дүн гаргахада Яхадай АССР-эй команда абажа боломоор 30-hаа 24,5 очко абажа, түрүү hуури эзэлээ, 19 очкотой болоhон манай команда хоёрдохи, Читын команда гурбадахи hуури эзэлээ.

Б. Намсараев.

Худалдан абагшадтаяа хөөрэлдэнэ

Улан-Удын «Главунивермагай» коллектив hаяхан эд бараа худалдан абагшадтаяа конференци үнгэргэбэ. Конференцидэ хамтадаа 100 гаран хүн хабаадалсажа, өөhэдынгөө hанамжа дурадхалнуудые хэлэhэн байна. Универмагай директор нүхэр Минаев сугларгашадта эд бараанай эрьесын түсэб, саашанхи зорилгонууд тухайгаа тобшохоноор хөөрэhэн, хабар-зунай үедэ ямар бүдөөр юу оёжо үмдэхэдэ зохид бэ гэhэн асуудалаар элдэб янзын гоё hайхан угалзатай бүдүүдые харуулhан байна.

К. Димов.

Нүүдэл библиотекэ

Бичурын Ждановай нэрэмжэтэ колхозой центртэ соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн боложо, колхозой библиотекые даагша нүхэр Дармаева ажал хэрэг тухайдаа хөөрэжэ үгөө. Һү hаалиин, хонидой, гахайн фермэ, гүүртэнүүдээр нүүдэл библиотекэ ябажа байдаг болонхой. 50-аад колхознигууд тус тустаа өөрын библиотекэтэй болоо юм.

Библиотекын хүдэлмэрилэгшэд хүн зоной дунда ном ходо тараажа байдаг. Март hара соо 300 гаран ном колхознигуудта худалдаа.

В. Цыдыпов.

„Шуhан“ бороо, тэнгэриин „бэлэглэhэн“ шэниисэ

Байгаалиин юрэ бусын үзэгдэлнүүд тухай

...Францида болоhон ушар. Огторгойдо гэнтэ хүрин улаан үүлэнүүд бии болоод, уданшьегүй улаан үнгэтэй бороо орожо эхилбэ. Хүн зон hүгэдэн айба: үнэхөөрөөшье тэнгэриhээ ёhотойл шуhан дуhалнууд дуhажа байhан шэнги болобо. Шажан мүргэлдэ шүтэгшэд «хурмаста тэнгэри хубилгааржа байна» гэжэ соносхоо гэхэ. Теэд удангүй бороошье зогсожо, «шуhан» дуhалнуудшье дэгдэшоо hэн.

Иимэрхүү «шуhан» бороо манай Арменидэ, Омско областьдошье ороhон юм.

1954 оной хабар Америкын Давенпорт гэжэ hууринда сэнхир үнгэтэй бороо ороhон байна. «Һүн» бороошье ородог гэдэг. Иимэ бороо 1956 оной июниин 13-да Киев городто ороhон бшуу. Хүнэй хубсаhан дээрэ унаhан дуhал нээрээ саб сагаан үнгэтэй байгаа hэн ха.

Зүгөөр шэнжэлхэдэ, ямаршье тиимэ «шуhан» гү, али «hүн» бороо ороо гэжэ байгаагүй юм, тэрэнэй дуhал соо шуhанайшье, hүнэйшье бодос байдаггүй гэжэ элирхэйлэгдээ hэн. Харин хооhон губи гүн талада болодог хүсэтэ мушхалаа hалхин хадаа улаан будагай (охрын гү, али сурикын) тооhо татан абажа, хэмгүй дээрэ гаратар дэгдээдэг юм. Тиигэжэ огторгойдо бороогой үүлэнтэй тэрэнь худхалдажа, болоогой уhые улаан үнгэтэй болгон хубилгадаг. «Һүн» бороогой дуhал соо мелэй, сагаан шабарай тооhон байгаа гэхэ. Тиихэдэнь Америкын уляангир, вяз мододой hалхинда татагдан, огторгойдо дэгдэhэн сэсэгэй тооhон бороое сэнхир үнгэтэй болгоо.

Баруун Европодо улаан үнгэтэй саhан ороhон байха. Хүнэй нюдэндэ тодорхогүй жэжэхэн аад, улаан үнгэтэй водоросль hалхинда татагдан хиидэжэ, саhан дээрэ унаад, хүйтэнhөө айдаггүй тулададаа, хэмгүй түргэн үдэжэ, саhые улаанаар будажархидаг ушартай. Улаан саhа Карелиин зарим районуудтахи ажаhуугшад үзэhэн байна.

Шпицбергын арал дээрэ, мүн Баруун Европын хаданууд болон бусадшье hууриин газарнуудта ногоон үнгэтэй саhан үзэгдэhэн юм. Ушарынь саhан дээрэ унахадаа түргэн үдэдэг ногоон водорослиие энээн руу hалхин абажа ерэhэн байгаа. Норвегидэ шарашье саhан унаа гэхэ. Нарhанай сэсэгэй тооhон саhанда холилдоходоо шара үнгэ оруулаа бшуу.

Һалхин гээшэ бэшэшье элдэбын «аяг аяша» гаргадаг. Нэгэтэ Данида эгсэ 20 минутын туршада тэнгэриhээ амиды хабшаахайнууд унаhан байгаа. Испани, Португали, Норвеги, Шотланди болон далайн захын бусад оронуудай хүн зон тэнгэриhээ миинтэ сельди загаhа абадаг ушарнууд нэгэнтэ бэшэ тохёолдоhон.

Смерч гү, али шанта hалхин хадаа өөрынгөө хүсөөр далайн уhа ехээр hорон татажа абадаг, тиихэ үедөө уhантай суг хабшаахайнуудые, сельди загаhа hүрэгөөрнь абалсадаг. Тиигэжэ тэдэнээ холо абаашажа унагаадаг гэхэ гү, али хүсөө буурахадаа алдажархидаг байна. Тэнгэриhээ загаhадай, бахануудай, медузануудай болон бусад зүйлнүүдэй унаха ябадал Кавказда олон дахин ушарhан юм.

Хойто Африкада смерч hалхин шэниисэтэй ехэнүүд складуудые бута зада үрхиргэжэ, hорон татажа абаад, Дундада далайе алгад гаража, Испаниин эрьедэ адхажархидаг. Тэнгэриhээ адхарhан тэрэ шэниисэ нилээд ехэ байжа, шажан мүргэлдэ шүтэгшэд «бурханай бэлэг» гэжэ hанаhан гэжэ хэлсэдэг.

Иимэнүүд байгаалиин юрэ бусын үзэгдэлнүүдые бүгэдынь тооложо барашагүй. Шажан мүргэл баримталагшад хадаа эдэ бүгэдэ үзэгдэлнүүдые имагтал арад зониие айлгаха, hүрдөөхэ, мэхэлхын тулада, тэдэнэй ухаан бодолдо бишэрил шүтэлгэ түрүүлхын тулада хэрэглэдэг бшуу.

Д. Мишутин,
географическа эрдэмэй кандидат.
(«Крестьянка» журналhаа)

Манай календарь

П. С. Паллас

Энэ жэлдэ Сибириие шэнжэлхэ түрүүшын экспедициин ябаhаар 190 жэлэй ой гүйсэхэнь. Тус экспедициие Россин мэдээжэ аяншалагша П. С. Паллас ударидажа ябаhан домогтой. Петр Симон Петербургын академидэ ажаллахаар 1767 ондо Россида нүүжэ ерэhэн байгаа. 1772 ондо Паллас гэгшын ударидаhан экспедици Башкириин, Уралай, Байгал шадарай, Сибириин тала дайдаар ябажа геологи, ботаника, этнографиин талаар баян материал суглуулжа ошоhон байгаа. Тиихэдэ Петр Симон Паллас Бурядай, Читын областиин газар нютаг шэнжэлhэн юм. Мүн Сэлэнгэ, Хёлго голнуудые зубшан Кяхта хүрэhэн түүхэтэй. Тэрэ манай Байгал шадар аяншалжа ябахадаа Даурын алаг туун, хүхэ шаазгай, даурын тохорюу, ангир гэхэ мэтэ шубуудай, зэрлиг миисгэй болон бусад ан арьяатанай нэрэнүүдые тодорхойлhон байгаа.

Россин мэдээжэ эрдэмтэдэй нэгэн — Паллас гэгшын тодоруулhан зоологиин материал мүнөөшье болотор хэрэглэгдэдэг.

К. Иннокентьев.

Газетын 25 жэлэй ой

Аймагай түб — Петропавловка тосхондо районой «Заря коммунизма» газетын 25 жэлэй ойн hайндэр hаяхан үнгэргэгдэбэ. Һайндэрэй суглаанда аймагай хүдөө бэшэгшэд, партийно-советскэ хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсажа, аймагай газетын редактор Д. Ц. Цыреновэй элидхэл шагнаа. КПСС-эй райком, аймгүйсэдкомой зүгhөө КПСС-эй райкомой секретарь Ц. Б. Раднаев амаршалгын үгэ хэлээ.

Удаань үгэ хэлэhэн хүдөө бэшэгшэд Сухарев, Кецко, Хороших, Ломухин гэгшэд газетын ажал тухай тогтожо хэлэhэн байна.

С. Табдаев.

Зэдэ.

Тобшохоноор...

★ Антон Леонтьевич Бурланов КПСС-эй XXII съездын материалнуудые шудалдаг кружогто пропагандист юм. Тэрээнэй хүтэлбэрилдэг кружогто Иволгын туршалгын ажахын 4-дэхи отделениин түрүүшүүл гахайшад, hаалишад, тугалшад болон бусад хүдэлмэрилэгшэд—хамта дээрээ 34 хүн hурана.

Р. Тапхаров.

★ Мухаршэбэрэй Сутайн 8 жэлэй hургуулида «Ситцевэ бал» үнгэргэгдөө. Тэрээн дээрэ 8-дахи классай hурагшад Андреева Полина «Платиин бүдые яажа шэлэхэб» гэhэн темээр хөөрэлдөө хээ. Һүүлээрнь hурагша Андреева Полина «Плати үмдөөд хатар наада харуулба.

Б. Цыренов.

★ Бичурын Логовскиин нэрэмжэтэ колхоздо наймаалагшагүйгөөр хүдэлдэг шэнэ магазин нээгдээ. Тэндэ мүнөө 72 зүйлэй эд бараан худалдагдана. Һаяар иимэ магазинууд Шэбэртэ нютагта, мүн баhа Бичурын совхоздо нээгдэхэ юм.

Улан-Үдэ хэлэнэ, харуулна

Мүнөөдэрэй телевидениин программа

13.00 — «Три толстяка» гэжэ үхибүүдтэ зорюулагдаhан оперо — зүжэг.

15.00—Үдэшэ дамжуулагдаха программа. 18.00—«Ожившие страницы» гэhэн эгээл заахан үхибүүдтэ зорюулагдаhан дамжуулга. 18.25—«Станция назначения — целина» гэжэ пионернүүд болон hурагшадта зорюулагдаhан телеочерк. 18.35— «Приметы времени» гэhэн уран hайханай дамжуулга. 18.55— А. П. Чеховэй «Либерал» гэжэ рассказ харуулагдаха. 19.50—«Огни нашей рампы» гэhэн уран hайханай дамжуулга. 19.50—«Смех в раю» гэжэ кинокомеди. 21.30—Эстрадын концерт. 22.00—Үглөөдэрэй программа.

Саг уларил

Гидрометбюрогой мэдээсэhэнэй ёhoop, мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэй байха, хойто аймагуудта саhан орохо. Баруун хойто зүгhөө hулаханаар hалхилха. Улан-Удэ городто үглөөгүүр 4—6 градус хүйтэн, үдэртөө 4—6 градус дулаан болохоор багсаагдана.

Апрелиин 9—10-най үдэрнүүдтэ республика дотор үүлэтэйшэг байха, саhан орохогүй. Баруун зүгhөө hулаханаар hалхилха. Һүниидөө 7—12 градус хүйтэн, үдэртөө хойто аймагуудта 0—5, бусад аймагуудта 3—8 градус дулаан байхаар хүлеэгдэнэ.

Бурядай АССР-эй габьяата артистка Раиса Семеновна Бенскаягай түрэhөөр 60 жэлэй ойн hайндэр үглөөдэр гүйсэхэнь. Раиса Семеновнагай Совет театрын ендэртэ гаража ажаллаhаар 40 жэлэйнь ой мүн лэ энэ үдэртэй тудалдаба ха юм.

Нүхэр Бенская зүжэг бүхэндэ хабаадалсахадаа, тэдэнэйнгээ геройнүүдэй дүрсэ, hанал, бодолые гоёор, зүбөөр гаргажа шададагайнгаа ашаар театрын артистнүүдай дунда шалгардаг. Тэрэ Москва, Харьков, Тула, Ашхабад, Алма-Ата, Владивосток городуудай театрнүүдтэ hүүлэй үедэ ажаллаhан байха.

Манай республикын гүрэнэй ород драмын театрта Раиса Семеновна 1952 онhоо хойшо ажаллажа эхилhэн байна. Энэ үе соо Р. С. Бенская мүнөө үеын, мүн классигуудайшье зүжэгтэ хабаадалсахадаа олон тоото геройнүүдайнгаа дүрсые шадабаритай мэргэнээр, тоб байса гаргажа шададаг. Тиимэhээл хүн бүхэндэ магтуулдаг болонхой. Ород драмын театрта харуулагдаhан «Мать своих детей» гэжэ зүжэгтэ эхын, «Мораль пани Дульской» гэhэн зүжэгтэ Дульскаягай, «Б... — эхын, «Девуш... ками» — Анна... «Ленинградай про... зүжэгтэ Екатерин... гай болон бусад... наадажа, харагш... шуулаа бэлэй.

Залууhаа театр... далтай хуби заяа... Раиса Семеновна... гоо мэдээжэ хүнүү... тоологдодог. Тэр... хүдэлмэридэ э... хабаадалсажа, ... театрынгаа хүдэл... хэл оролдосотойг... юм. Мүнөө Р. С. Б... дай заседатель... уран hайханай ... шүүн болон бусад... баадалсадаг.

1955 ондо Раиса... нагай ажал үндэр... дэжэ, «Бурядай... габьяата артистка... дэтэ нэрэ зэргэ о... Тэрэшэлэн Москва... Бурядай Республ... ство, литератур... дүнгөөр РСФСР... Соведэй Президи... лэлэй грамотаар... бэлэй.

Зураг дээрэ: Р... *Г. Стефане...*

Эртэ сагай монголшууд тухай шэнжэлгэ

СССР-эй наукануудай академиин Ленинградтахи археологиин институтдай үргэн ехэ зал соо хүн зон олоороо сугларба. СССР-эй наукануудай академиин этнографиин институтдай научна хүдэлмэрилэгшэ Л. Л. Викторова «VII—XII зуунжалнүүдтэ монголшуудай али газарнуудта ажаhууhан тухай» hонирхолтой диссертацила хамгаалба. Монголшуудай эртэ урдын түүхэ, дунда азиинхинай, мүн тэдэнтэй бусад хүршэ ажаhуугшадай түүхэдэ монгол угсаатанай ямар нүлөө үзүүлhэн тухай, XIII зуун жэлэй үеэр Чингис хаанай гүрэнэй бии болоhон ушар шалтагаан, монгол үндэhэтэнэй бүридэн мүндэлхэдэ бусад угсаата арадуудай ямар үүргэтэй байhан тухай, литературна монгол хэлэ бэшэгэй хайшан гээд бии болоhон тухай Л. Л. Викторова дэлгэрэнгыгээр тайлбарилаа.

Монгол арадуудай түүхые тодоруулха хэрэгтэ дурсагдаhан шэнжэлгэ ехэхэн удхашанартай.

Тус шэнжэлгын орёо бэрхэтэй байhые мэдэхэ зуураа, мүнөө үедэ тайлбарилжа боломоор документнүүдэй үндэhөөр, мүн эртэ урдын монголшуудай хаагуур ажаhууhые элирүүлхэ мэтын аргаар XIII зуунжалhаа урдахи монголшуудай түүхые шэнжэлжэ үзэхэ ёhотой гэжэ диссертант тэмдэглэнэ.

Сяньбийцууд, киданьнууд болон монголнууд нэгэл үг үндэhэтэй зон байгаа гэжэ хитад эрдэмтэдэй бэшэдэгые зүйтэй гэжэ диссертациин автор тоолоно. Олон тоото документнүүдые, нэн түрүүн хитадай түүхын болоод этнографиин материалнуудые шэнжэлжэ үзэhэнэйнгөө үндэhөөр автор дурсагдаhан тобшолол хэнэ. Энээниие, мүн арадуудай аман зохёолнуудшье гэршэлжэ үгэнэ. Зүгөөр, энэ бодомжыень баталан тодоруулха талаар хэлэ бэшэгэй баримтанууд дутамаг байна. Ушар шалтагааниинь гэхэдэ, киданиин түүхэ бэшэгүүд мүнөө дээрээ хүсэд шэнжэлэгдэжэ үрдигдөөдүй байна бшуу. Энэ талаар имагтал Венгриин ехэ эрдэмтэ, профессор Л. Лигети, Л. Рудов гэгшэд зарим нэгэн үгэнүүдые тайлбарилжа шадаhан байна.

Монголист Л. Л. Викторовагай бэшэhэн энэ ехэ hонирхолтой хүдэлмэринь монголшуудай эртын түүхын угаа шухала асуудалые олон талаhаань, улам гүнзэгыгөөр элирхэйлхэ хэрэгтэ эхин hуури табина.

Диссертантын мүнөө дээрээ хэhэн тобшолые тон богонёор тэмдэглэбэл иимэ. Монгол угсаатан XIII зуун жэлhээ холо урид бии боложо бүридэhэн байна. Энэ түүхыень манай ээрын урдахи IV—III зуун жэлнүүдэй үе хүрэтэр hабагша татан харуулжа болохо юм. Аяар тэрэ урда сагташье монгол угсаата... Онон, Хэрлэн голнуу... Буир, Далай нуурну... Хинган хадын ара... захадаа Хаалган хото... хүрэтэрхи дайда та... даг байгаа. Тэдэнэр ... hэтэн изагууртанаар... гүй шахуу, бэе бэедэ... тэ, бүлэг бүлэгөөрөө ... холын үедэ гурбан... угсаатан бэе бэе... ран hуудаг байгаа ... рондоо холисолдохо ... рэ үедэ тон үсөөн ... гэхэ. Имагтал Чингис... рэнэй бии болоhонhoo... голой газар дайда ... эртэ урдын арад зон... тай түргэн холисолд...

Тусхайта оппонент... жэ ехэ эрдэмтэд—С... Г. Ф. Дебец гэгшэд ... вагай диссертациие ... нэжэ, СССР-эй Наук... демиин археологиин ... Ленинградтахи таhаг... дэй зүблэл тус дисс... торта түүхын эрдэм... гэhэн нэрэ зэргые ... олгобо. Бурядай түү... сертациин автортай ... дай уг гарбалые улам... дам саашадань шэнж... хойлхо бэзэ гэжэ ...

Д. ...

Хэлэ бэшэгэй эрдэм...
Ленинград.

Ред...
Ц. Ц. Ц...

Үдэртөө 8—14 градус хүрэтэр дулаараа

Үнгэрhэн март hарын hүүлшын арбаад хоногто республика дотор үүлэ багатай дулаан үдэрнүүд болоо. Энэ үе соо хаа хаанагүй саhан хайлажа, гол горхондол шааяса урдаhан байна. Илангаяа дулаан үдэрнүүд республикын урда аймагуудта дунда зэргээр үдэргөө 8—14 градус хүрэтэр дулаараад абаа. Сабшалан, бэлшээриин талмайн саhан эдэ үдэрнүүдтэ дууhан хайлажа, зарим нютагууд борнойлжо эхилээ.

Республикын түбэй, хойто аймагуудта хүйтэрhөөр лэ байгаа. Зарим үдэрнүүдтэ 2—9 градус хүрэтэр дулаарбашье, hүниндөө 17—24, 26—30 градус хүйтэн болоhон байха юм. Үнгэрhэн арбаад хоногой туршада республика дотор саhан бага ороо.

Апрель hарын түрүүшын табан хоногой туршада республика дотор бага зэргэ хүйтэрөөд абаа. Энээниие юун гэжэ тайлбарилхаб гэхэдэ, хойто зүгhөө хүйтэн hалхин ерэhэн байгаа. Саашадаа нам дулааржа, хаа хаанагүй хабарай тарилгын халуун хаhа эхилхэнь.

И. Котов.

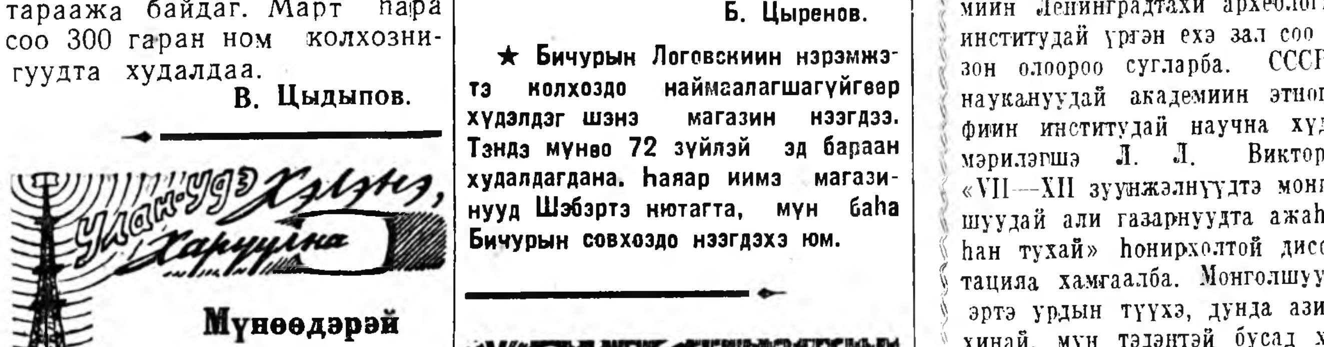

ОДООШЬЕ УНАБА ДАА...

Э. ПИЛЬМАНЭЭ фотоэтюд.

Манай адрес, телефо...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, ...
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора —46-32. зам. ре... 32-74, ответ. секретаря—27-37, отделов партийной пропаганды—24-74, сельского хозяйства и советс... тельства—47-59, промышленности и транспорта, ... —35-14, культуры—34-05, писем и рабсельк... отдел переводов и корректорская—35-95, бухгалт... Для междугородных переговсров—16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства ... Бурятской АССР.

Н00643. Зак. ...